БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 222 (19.893). • 1987 йил 29 сентябрь, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

МАТБУОТ—ҲАР БИР ХОНАДОНГА

Йилдан йилга газета ва журналларга талаб муттасил ошиб бораётир. Бу одамларнинг билим доираси кенгаяётганлигидан, маънавий эҳтиёжлари ортаётганлигидан далолат.

Республикамизда вақтли нашрларга обуна тўплаш қизғин давом этмоқда. Жойларда аҳолини газета ва журналларга обуна қилиш мақсадида 5547 та пункт очилди. Шундан 3156 таси қишлоқларда ташкил этилди. Обунани 45 мингдан зиёд жамоатчи матбуот тарқатувчи расмийлаштирмоқда. Айни вақтда улар меҳнат коллективлари, ўқув юртлари ва мактабларда, истиқомат жойларида тушунтириш ишларини олиб бораётирлар

Ҳозир «Союзпечать» ходимларининг ишлари айни кўпайган пайт. Уларга қилинаётган ҳар бир илтимос ва мурожаат ўз вақтида кўриб чиқилиб, аниқ жавоб берилиши керак. Обуначиларга ўқишни хохлаган нашрларини танлашда яқиндан ёрдам бериш, энг аввало, «Союзпечать» ходимларига ва жамоатчи матбуот тарқатувчиларга кўпроқ боғлиқ.

Газетхон истаган нашрига обуна бўлиш имконига эгадир. Чакана савдога чиқариладиган матбуот нашрларининг тиражи ҳам кўпаяди. Иш ҳақи омонат кассалари орқали бериладиган корхона ва ташкилотлар, колхоз ва совхозларда ишчи ва колхозчиларнинг аризаларига кўра улардан пул ўтказиш йўли билан якка тартибдаги обунани ҳам расмийлаштириш мумкин.

Шу кунларда барча газета ва журналлар редакциялари коллективлари ҳам ўзига хос синовдан ўтишмоқда. Газетхонлар ва журналхонларнинг журналистлар ишларига талаблари янада ортган. Бунга улар билан ўтказилаётган жонли мулоқотлар гувоҳ бўла олади. Редакциялар эълон қилинаётган материалларнинг ғоявий савиясини янада юқори кўтаришлари, янгиликни пайқаб, ташаббусларни қўллаб-қувватлашлари, хатолар ва камчиликларнинг сабабларини принципиал очиб ташлашлари, давлатимизнинг демократик асосларини янада ривожлантириш учун ишларнинг реал аҳволи тўғрисида одамларни кўпроқ хабардор қилиб боришлари, партия ва совет ташкилотлари ишидаги ошкораликни тўлақонли, ишонарли тарзда кўрсата билишлари лозим.

Матбуотга қизиқтиришни кучайтиришнинг яна бир йўли — экономика ва маданиятни ривожлантириш, кишиларни коммунистик руҳда тарбиялаш масалаларини принципиаллик билан ўртага қўйишдан иборат. Энг муҳими, кўп сонли газетхонлар ва журналхонлар дилига йўл топа билиш зарур.

Газета ва журналларга ёзилиш давом этаётган шу кунларда партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг бутун диққат-эътибори муҳим сиёсий кампания — обунани ўз вақтида ва уюшқоқлик билан муваффақиятли ўтказишга қаратилмоғи керак. Умуман, обунани ташкилий жиҳатдан пухта олиб бориш бутун жамоатчиликнинг жонажон ишидир.

Айниқса, олис районларда истиқомат қилувчи аҳоли ўртасида обуна тўплаш ишларини намунали ташкил этиш муҳим вазифа ҳисобланади. Гражданлардан тушаётган ташвишли сигналлар, хат-хабарлар, таклиф ва истаклар юзасидан зудлик билан чора-тадбирлар кўриш зарур.

Элга хизмат — олий ҳиммат, дейдилар. Газетхон Р. Неъматовнинг ёзишича, Қизилтепа районидаги Гардиян алоқа бўлими почтальони Н. Қосимов қишлоқ аҳолисига газета-журналларни, телеграмма ва пенсия нафақаларини ўз вақтида етказиб бериб, эл-юрт ҳурматига сазовор бўлаётир. Шунингдек, газетамиз мухбири Й. Матёқубовнинг мактубида қайд этилган Амударё районидаги «Коммунизм» алоқа бўлими ходимлари Т. Холбоев, Б. Эшчоновлар ўз бурчларини садоқат билан ўтаётирлар. Республикамизда бу каби алоқачилар оз эмас.

Газета ва журналларни обуначиларга ўз вақтида етказиб бериш матбуот таъсирчанлиги ва самарадорлигини оширишнинг муҳим шартларидан бири саналади. Бу борада республикамизда кўпгина чора-тадбирлар кўрилаётир. Янгидан-янги алоқа бўлимлари ташкил этилмоқда, қўшимча киосклар очилмоқда. Почтани авиация ёрдамида жойларга ўз вақтида етказиб бериш ҳажми йилдан-йилга ортиб бораётир.

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясига айрим алоқа бўлимлари яхши ишламаётганлиги, ҳатто дам олиш кунлари вақтли матбуот обуначиларга умуман етказиб берилмаётганлиги хусусида ариза ва шикоятлар келиб турибди. Чунончи, Иштихон районидаги «Муродобод» колхозининг Кубай қишлоғида яшовчи Х. Болибеков ўз хатида шундай деб ёзади: «Биз кўплаб газета ва журналларга обуна бўлганмиз. Лекин уларни ўз вақтида ололмаймиз. Бир неча маротаба алоқа бўлимига мурожаат қилиб кўрдик. Бироқ натижа йўқ. Бўлим бошлиғи Р. Тошев амалий ёрдам бериш ўрнига бизни койиб беради. Ҳафталаб вақтли матбуотни ололмаймиз. Сансалорликка қачон чек қўйилади!».

Бувайда районидаги Бўёқчи қишлоғида истиқомат қилувчи Ғ. Ҳакимовдан олинган мактубда Қўрғонобод алоқа бўлими (бошлиғи Ж. Бегматов)да ва Ғиждувон районидаги Ҳ. Олимжон номли мактаб ўқитувчиси Ш. Ражабов йўллаган хатда Фиришкент алоқа бўлими (бошлиғи М. Нозимов)да газета-журналлар кунора, баъзан икки кундан сўнг тарқатилаётгани кўплаб газетхонлар эътирозларига сабаб бўлаётганлиги баён этилади. Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги ва унинг жойлардаги органлари бундай хато ва нуқсонларнинг тезроқ барҳам топиши юзасидан қатъий чора-тадбирлар кўришлари лозим.

Барча областлар алоқа-ишлаб чиқариш бошқармаларининг муҳим вазифаси газета ва журналларни обуначиларга етказиб бериш муддатларининг ягона жадвалини тузиб чиқиб, унга алоҳида эътибор беришдан иборатдир. Биринчи галда ҳамма жойда тартиб-интизом ўрнатилиши зарур. Қаерда ташкилотчилик, тарғибот-ташвиқот ишлари яхши йўлга қўйилган бўлса, ўша ерда обуна тўплаш кампанияси уюшқоқлик билан олиб борилади. Газета-журналларга обуна бўлиш муҳим сиёсий кампания. Бунда асло сусткашликка, эътиборсизлик ва масъулиятсизликка ўрин бўлмаслиги керак. Жамоатчи матбуот тарқатувчиларнинг куч-ғайратларидан оқилона фойдаланиш зарур.

Совет вақтли матбуоти нашрларига одамларда қизиқиш уйғотиш ижтимоий тарбиянинг ажралмас қисмидир. Шундай экан, маҳаллий партия, совет ташкилотлари алоқа бўлимлари, «Союзпечать» агентликлари, матбуот тарқатувчилар ва бошқа мутасадди кишилар активлигини ошириш юзасидан зарур тадбирларини белгилашлари, бу муҳим вазифани муваффақиятли адо этишда бевосита иштирок этишлари зарур.

Алоқа ходимларининг ўз вазифаларига масъулият билан муносабатда бўлишлари ғоят катта аҳамиятга эга. Ишга нисбатан совуққонлик юз берган жойда вақтли матбуотга обуна тўплаш кампаниясига жиддий зарар етиши мумкин. Бу кампания бирор кун ўз ҳолига ташлаб қўйилмаслиги керак. Республикамиз алоқачилари ўзларининг зиммаларидаги катта масъулиятни шараф билан бажаришга қодирдирлар.

Ҳаво очиқ кунларнинг ҳар дақиқасидан оқилона фойдаланиб, бор ҳосилни тез териб олайлик!

Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз заршунослари пахта йиғим-теримини зўр уюшқоқлик билан олиб боришмоқда. Худойберди Дадашев бошлиқ бригадада дала ишлари, айниқса, яхши ташкил этилган. Шу туфайли кунлик суръат ҳам, хом ашё сифати ҳам юқори бўлаётир.

Суратда: илғор теримчилардан (чапдан) Гулшаной Тошбоева, Ҳурниносо Ашуралиева, Раҳима Умароваллар. Уларнинг ҳар бири кунига 130—150 килограммдан пахта териб, хирмонга барака киритишяпти.

А. Зуфаров фотоси.

• Мутахассислар бонг уради

УРУҒЛИК ПАХТА СИФАТСИЗ ТЕРИЛМОҚДА

Ҳозир республикамизнинг ҳамма хўжаликларида уруғлик пахтани териш давом этмоқда. Уни сифатли териб олиш келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратиш демакдир. Лекин республика Давлат агросаноат комитети мутахассислари томонидан текшириш ўтказилганда Шаҳрисабз районидаги «Партия XXVII съезди», «Социализм», Яккабоғ районидаги «Қизил Ўзбекистон», Қамаши районидаги «Коммунизм йўли», Нишон районидаги Ленин номли, «Шарқ юлдузи», К. Маркс номли, Ч. Бегимқулов номли хўжаликларда, Гулистон районидаги «Красная заря» колхози, Боёвут районидаги «Боёвут» совхозларида тайёрланаётган уруғлик пахта сифатсиз бўлаётгани аниқланди. Ҳали етилмаган пахта ҳам терилаётир.

Гулистон районидаги «Красная заря» колхозининг 3-бригадасида далалардан териб олинаётган уруғлик пахтанинг намлиги 17,5 процентни, Боёвут районидаги «Боёвут» элита уруғчилиги хўжалигида эса 11—12 процентни ташкил этмоқда.

Уруғлик учун экилган майдонларда терим бошланмасдан аввал апробация ўтказилиши лозим. Лекин апробация ўтказиш ва мазкур навга оид бўлмаган бошқа навларни олиб ташлашга Шаҳрисабз, Яккабоғ, Нишон, Косон районларидаги элита хўжаликларида эътибор берилмаётир.

Бу йил республикамизда 400 минг тонна уруғлик пахта тайёрланиши керак. Ана шу ҳосилни фақат юқори сифат билан тайёрлаш талаб этилади. Бироқ Тошкент, Сирдарё, Жиззах областларида уруғлик пахта оммавий ишлаб чиқарилаётган пахта териш машиналари билан терилаётганлиги туфайли қабул пунктларига намлиги ва ифлослиги нормадан юқори ҳолда топширилаяпти.

Шунинг учун уруғлик пахтани қўлда теришни ташкил қилиш лозим. Бундан ташқари хўжаликларга пахтани қандай муддатда теришда тўла мустақиллик бериш ва улардан фақат сифатли маҳсулот тайёрлашни талаб қилиш керак. Бироқ Қашқадарё область агросаноат комитети элита уруғчилик хўжаликлари учун ҳам дефолиация ўтказиш графикларини белгилаб қўйибди.

Р. НАЗАРОВ,
Н. СОЛИХЎЖАЕВ.

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 28 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Хоразм	2,45	29,46	1,24	6,28
ҚҚАССР	1,78	14,75	1,44	8,09
Бухоро	1,68	12,03	0,73	2,24
Сурхондарё	1,19	11,24	0,66	1,98
Қашқадарё	1,16	10,74	0,93	3,90
Андижон	1,08	9,92	0,05	0,10
Фарғона	1,64	9,72	0,11	0,28
Наманган	1,04	5,88	0,01	0,01
Тошкент	0,70	4,77	0,04	0,10
Навоий	0,80	4,63	0,12	0,20
Самарқанд	0,78	4,54	0,05	0,09
Жиззах	0,43	1,96	0,05	0,08
Сирдарё	0,42	1,54	0,22	0,44
Республика бўйича:	1,20	9,55	0,43	1,82
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Навоий	2,43	16,74	—	—
Наманган	1,66	13,68	—	—
Сурхондарё	1,21	13,32	0,27	0,53
Қашқадарё	0,81	6,29	0,40	1,04
Бухоро	0,54	3,16	—	—
Республика бўйича:	1,09	10,81	0,30	0,65

ОБ-ҲАВО

Ўзбекистон ССР гидрометеомарказидан хабар қилишларича, республикамизда ҳавонинг кам булутли бўлиши кутилади. Кечаси 9—14, кундузи 26—31, баъзи жойларда 33 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво кам булутли бўлади. Ҳарорат кечаси 11—13, кундузи 28—30 даража атрофида бўлади.

●

Ўзбекистон ССР Гидрометеорология марказининг хабар беришича, ҳафтанинг кўп қисмида республикада ҳаво кам булутли бўлиб, қуруқ келади. Ҳаво ҳарорати кечаси 11—16 даражадан ошади, кундузи 27—32 даража, жанубда кечаси 12—17, кундузи 29—34 даража иссиқ бўлади.

Ҳафтанинг охирида республиканинг айрим районларида ёмғир ёғади, шамолнинг тезлиги секундига 15—20 метрга етади. Ҳарорат пасайиши мумкин.

Умуман ҳафта давомида ҳавонинг ўртача ҳарорати нормага яқин, баъзи жойларда нормадан юқорироқ бўлиши кутилади.

(ЎзТАГ).

Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига

матбуот маркази
хабар қилади

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида республика матбуот маркази иш бошлади Унинг иши ўтган йиллардагидан бирмунча фарқ қилади. Оператив хабарлар тайёрлаш билан бир қаторда матбуот маркази диққат-эътиборни йиғим-терим даврида юзага келган муаммолар, қишловга тайёргарлик масалаларига қаратади, илғор тажриба ҳақида ҳикоя қилади, жойлардан танқидий материаллар беради.

Дала ва фермалардан олинган энг қизиқарли маълумотларни республика Давлат агросаноат комитети ходимлари шарҳлайдилар.

Матбуот марказининг янги ишларидан бири — ҳосилни йиғиб-териб олишга одамларни жалб этиш, терим конвейеридаги узилишнинг сабаблари, пахтакорларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ва бошқа масалалар бўйича партия, совет, хўжалик раҳбарлари билан олиб бориладиган интервьюлар уюштиришдир.

Шу билан бирга «Ҳурмат шоҳсупаси» ҳам очилади. Ундан бир кунда энг юқори кўрсаткичга эришган хўжаликлар, бригадалар, механик-ҳайдовчилар, чевар теримчилар ўрин оладилар.

Республика матбуот марказининг телефонлари: 39-56-41, 39-56-42.

МАВСУМ СУСТКАШЛИКНИ ЁҚТИРМАЙДИ

Бу йил ғўза дефолиацияси одатдагидан кечроқ ўтказилмоқда. Бу машина теримини оммавий бошлаб юборишни орқага суриб юбораётир. Дефолиация суръатларини тезлатишга нима халақит беряпти? Бу саволга «Узсельхозхимия» бирлашмаси бўлим бошлиғи Е. Биков жавоб беради:

— Илгариги йиллари ғўза дефолиацияси республикамизнинг ҳамма жойида октябрь бошларига келиб якунланарди. Бу йил дефолиация тахминан икки ҳафта кечикмоқда. Бунинг асосий сабаби—ғўза ривожининг кечикишидир. Қорақалпоғистон АССР, Сирдарё, Хоразм областларида ғўзага ишлов бериш асосан тугалланди. Сурхондарё, Жиззах, Тошкент областларида муҳим тадбир якунланиш арафасида. Республика бўйича дефолиация қилиш учун ажратилган 1,5 миллион гектар ернинг ҳозиргача 400 минг гектари ишловдан чиқарилди.

— Бутифос ўрнига заҳари кам бўлган дефолиантлардан фойдаланиш дефолиация суръатига таъсир қиляптими?

—Йиғим-терим мавсуми бошланишидан аввал янги препаратлардан фойдаланиш технологиясини ўрганиш бўйича область, республика семинарлари бўлиб ўтди. Лекин ҳамма хўжаликларда ҳам бу муҳим агротехник тадбирга масъулият билан ёндашилмади. Қатор районларда дефолиация яхши созланмаган ер усти аппаратлари ёрдамида бажарилди. Препарат дозасини белгилашда хатоликларга йўл қўйилди.

Етарли самарага эришилмагач, пайкалларга қайтадан ишлов беришга мажбур бўлишди.

— Ғўзани дефолиация қилишнинг мақбул муддатлари ўтиб боряпти...

— Дарҳақиқат, аҳвол ташвишли. Қатор областларда сусткашликка йўл қўйилаётир. Фарғона, Андижон, Наманган, Навоий ва Самарқанд областларида ғўза баргини тўктириш чўзиб юборияпти. Улар қолоқлик сабабларини чигит қайта экилганлиги, ўсимлик фойдали ҳароратни ололмаганлиги билан изоҳлашга уринишмоқда. Аммо ҳозир август ойи эмас. Кейин пайдо бўлган кўсакларнинг очилишини кутишга ўрин йўқ. Дефолиацияни тез ва соз ўтказиб, машиналарга кенг иш фронти яратиш лозим. Ғўзага табақалаштирилган ҳолда ишлов беришга имкон берадиган ер усти аппаратларидан фойдаланиш юқорида номлари келтирилган областларда, айниқса, ёмон аҳволда. Суръатни оширишнинг бошқа резервлари ҳам мавжуд. Улардан фойдаланиш керак.

Телефонда Р. МУҲАМЕДЗЯНОВ навбатчилик қилди.

БУХОРО ОБЛАСТИ

Область соҳибкорлари умумиттифоқ фондига узум етказиб бериш планини бажардилар. 40 та адресга 14 минг тоннадан зиёд маҳсулот жўнатилди. Бу планда белгиланганидан 400 тонна кўпдир.

Область механик-ҳайдовчилари ўртасидаги социалистик мусобақанинг сўнгги беш кунлик якунларига кўра, Вобкент районидаги 2-қўриқ совхоз механизатори Эркин Тошев ғолиб, деб топилди. У шу кунгача ўз агрегати бункеридан 30 тонна «оқ олтин» тўкишга муваффақ бўлди. Пешқадам дала гвардиячиси Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига 160 тонналик хирмон уюш мажбуриятини олган.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ

Косон районидаги Энгельс номли совхознинг Аҳмад Бердиёров бошлиқ бригада пахтакорлари 6 иш кунида йиллик планни бажардилар. 60 гектар ердан 139 тонна «оқ олтин» йиғиштириб олинди. Шунинг 125 тоннасини Ўткир Файзиев ва Тўймурод Эгамовлар «зангори кема»лар бункеридан тўкишди. Бригада азаматлари ҳосилдорликни 30 центнерга етказишга аҳд қилишди.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ

Киров районидаги СССР 60 йиллиги номли совхознинг Мажид Муродов бошлиқ бригадаси аъзолари йиллик план бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар. Республика хирмонига 37,5 тонна қўриқ дурдонаси етказиб берилди. Миришкорлар мавсум охирига қадар яна 25 тонна пахта тайёрлашни кўзлашмоқда.

Ҳафиз Усмонов бошлиқ оилавий звено Ўзбекистон районидаги Ғафур Ғулом номли колхозда биринчи бўлиб маррага етди. Пахтакорлар икки ярим гектар ердан 7 минг 900 килограмм «оқ олтин» териб олдилар. Ғолиб звено аъзолари СССР Конституцияси кунигача ҳосилдорликни 50 центнерга етказиш мажбуриятини олишди.

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ

«Хоразм» совхозининг Муҳаммаджон Абдуқодиров бошлиқ бригадаси азаматлари Зомин районида биринчилардан бўлиб йиллик планни адо этдилар. Бу ерда ҳар гектар ердан пландаги 8,6 центнер ўрнига 10 центнердан пахта териб олиниб, ялпи хирмон 120 тоннага етказилди.

Дўстлик райони теримчилари ўртасидаги социалистик мусобақа беш кунлик якунига кўра «Комсомол» совхозидан А. Тугалов, Саркисов номли совхоздан Н. Йўлдошевлар пешқадамлик қилишмоқда. Уларнинг ҳар бири ҳозиргача 1200 килограммдан зиёд пахта терди.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ

Чиноз районида машина терими оммавий равишда бошланишидан олдин пахта териш агрегатлари тайёргарлиги бўйича кўрик-конкурс бўлди. Унда 10 та хўжаликдан келган 200 та механик-ҳайдовчи қатнашди. Жюри «Москва» колхозидан Абдужаббор Ғаниев ва Киров номли колхоздан Замира Абдуваҳобоваларни ғолиб, деб топди.

Свердлов номли колхоз деҳқонлари Ўрта Чирчиқ районида биринчи бўлиб, дефолиацияни тугалладилар. 680 гектардан зиёд пахта майдони машина теримига тайёрлаб қўйилди. Бу ишда Н. Пелешев, А. Деҳқонбоев, У. Қўзибоев каби механизаторлар алоҳида ўрнак кўрсатишди.

АНДИЖОН ОБЛАСТИ

Комсомолобод районидаги қўриқ «Дўстлик» совхозида машина терими бошланиб кетди. 38 экипаждан иборат терим-транспорт отрядининг иши икки сменада ташкил этилган. Дастлабки куни далаларга 10 та «зангори кема» чиқарилди. Иброҳим Турдиматов ва Мўминжон Мамадалиевлар ўз агрегатлари бункеридан 5 тоннадан пахта тўкиб, юқори кўрсаткичга эришдилар.

Совхоз пахтакорлари Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига ҳар гектар ердан 21 центнердан ҳосил олиб, давлатга 4,5 минг тонна «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олишган.

Хоразм: пахтазор хабарлари

ПУДРАТЧИЛАР РАПОРТИ

Хонқа районидаги «Победа» колхозида оила пудрати методи ва интенсив технология пухта жорий этилганлиги туфайли пахта тайёрлашда жадал суръат ва юқори сифат таъминланяпти. Уста пахтакор Бекажон Отажонова оиласи беш гектар майдондан 20 тонна биринчи сорт пахта топшириб, ҳосилдорликни дастлабки теримдаёқ 40 центнерга етказди ва план ошириб бажарилганлиги ҳақида рапорт берди. Ҳосилнинг ярмидан кўпроғи машиналар билан терилди. Пудратчи оиланинг марраси ҳар гектар ердан яна 8 центнердан «оқ олтин» йиғиб олишдан иборат. Қўпал Абдураҳимов оиласи ҳам белгиланган планни бажариб, мажбурият ҳисобига ҳосил топшира бошлади.

Колхознинг Ж. Тўраев, И. Рўзметов ва Д. Раҳматов бошлиқ бригадалари марра сари дадил интилишмоқда. Қуранбой Рўзиматов, Баҳодир Олимов, Оллоберган Зарипов каби дала гвардиячилари машина бункерларидан кунига 2,5—3 тоннадан «оқ олтин» тўкишга эришаётирлар.

МЕХАНИЗАЦИЯ ШАРОФАТИ

Техникага таянган пахтакор ҳашарчиларнинг ёрдамига муҳтож бўлмайди. Терим агрегатлари ишга тушган жойларда суръатга суръат қўшиляпти. Хирмоннинг баракаси ошяпти. Буни Қўшкўпир районининг «Ленинград» колхози мисолида яққол кўриш мумкин. Колхозда қўл терими билан кунига 1 процентдан сал кўпроқ пахта тайёрланган бўлса, машиналар ишга тушганидан кейин кунлик ўсиш 2 процентдан ошди. Қодир Жуманиёзов бошлиқ бригадада 10 кунда йиллик планнинг ярмига тенг пахта тайёрланди.

Шунингдек Гурлан районидаги «Коммунизм» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Аллом Маткаримов ва унинг шогирди Рустам Аҳмедов бошлиқ бригадаларида терим агрегатлари далага чиқарилгач, суръат кескин кўтарилди. Олим Йўлдошев, Фарҳод Қозоқов, Жиянмурод Саидов ва бошқа пешқадам механик ҳайдовчилар мавсумда 150—200 тоннадан пахта теришга аҳд қилишиб хирмонга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

ИЛҲОМБАХШ ОМИЛ

Дала меҳнатчиларига қулай шароит яратилганлиги йиғим-теримда инсон омили резервларини ҳаракатга келтиришда муҳим роль ўйнамоқда. Хонқа районидаги Карл Маркс номли, Гурлан районидаги «Коммуна», Қўшкўпир районидаги Ленин номли, Ҳазорасп районидаги Карл Маркс номли, Хива районидаги Беруний номли колхозларда «оқ олтин» бунёдкорларига марказлаштирилган тартибда иссиқ овқат етказиб бериш йўлга қўйилган. Маданий-маиший, медицина ва савдо хизмати далага кўчирилган.

Область ва район марказларидан пахтазорга йўл олган «Ҳосил—87» агитбригадалари дала азаматлари билан мулоқотни бошлаб юборишди. Лекторлар, санъаткорлар, маданий-маиший хизмат ходимларидан иборат агитбригадалар хизматидан пахтакорлар мамнун бўлишяпти. Сермазмун суҳбатлар, лекциялар, мароқли концертлар кишиларда яхши таассурот қолдирмоқда.

— Социалистик мусобақани ҳар 10 кунда якунлаб, йиғим-терим илғорларини моддий ва маънавий рағбатлантириш, меҳнатни муносиб қадрлаш ғайратимизга ғайрат қўшмоқда. Оилавий звеномиз йиллик планни ошириб бажаришга эришди. 7,5 тонна ўрнига ҳозиргача 10 тоннага яқин пахта топширдик. Мусобақадошим Ойша Отажонова бошлиқ пудратчи звено ҳам биринчилар қаторида маррага етди. Юбилей шарафига олинган мажбуриятни яқин кунларда бажарамиз, — деди Ҳазорасп районидаги Ленин номли совхоз ишчиси Мунаввар Очилова.

Ҳа, ҳалол меҳнати қадр топган кишининг руҳи жўшқин, иши самарали бўлади. Пахтакор ғайрат-шижоатининг илҳомбахш манбаи ҳам ана шунда.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СССР мудофаа министрининг БУЙРУҒИ

1987 йил 29 сентябрь **№ 261** **Москва шаҳри**

Белгиланган ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатларини ўтаб бўлган ҳарбий хизматчиларни 1987 йил октябрь-декабрь ойларида СССР Қуролли Кучлари сафларидан запасга бўшатиш ва гражданларни навбатдаги ҳақиқий ҳарбий хизматга чақириш тўғрисида.

СССРнинг «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги қонунига мувофиқ **БУЮРАМАН:**

1. Белгиланган ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатини ўтаб бўлган ҳарбий хизматчилар 1987 йилнинг октябрь-декабрь ойларида Совет Армияси, Ҳарбий-Денгиз флоти, чегара ва ички қўшинлари сафларидан запасга бўшатилсин.

2. Ушбу буйруқнинг 1-бандига мувофиқ ҳарбий хизматчилар запасга бўшатилиши муносабати билан чақириқ кунигача 18 ёшга тўладиган, ҳақиқий ҳарбий хизматга чақириқ муддатини кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган эркак гражданлар, шунингдек чақириқни кечиктириш ҳуқуқини йўқотган катта чақириқ ёшидаги гражданлар 1987 йил октябрь-декабрь ойларида Совет Армияси, Ҳарбий-Денгиз флоти, чегара ва ички қўшинларга ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилсин.

3. Буйруқ барча роталар, батареялар, эскадрильялар ва кемаларда эълон қилинсин.

СССР МУДОФАА МИНИСТРИ АРМИЯ ГЕНЕРАЛИ Д. ЯЗОВ.

ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИНИНГ СЕССИЯЛАРИ

САМАРҚАНД. Халқ депутатлари Самарқанд область Советининг 26 сентябрда бўлиб ўтган сессиясида КПСС XXVII съезди талаблари асосида социалистик қонунчиликка қатъий риоя этилишини таъминлаш, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш ҳамда социалистик мулкни қўриқлаш юзасидан область маҳаллий Советлари ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг вазифалари муҳокама қилинди. Область ижроия комитетининг раиси А. А. Йўлдошев доклад қилди.

Депутатлар сайловчиларнинг наказларини бажариш юзасидан область Совети амалга ошираётган тадбирларни ҳам кўриб чиқдилар.

Сессияда Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари Р. С. Ашуралиев нутқ сўзлади.

* * *

ФАРҒОНА. Халқ депутатлари Фарғона область Советининг сессияси бўлиб ўтди. Область совет ва хўжалик органларининг меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланишга оид вазифалари муҳокама қилинди. Область ижроия комитетининг раиси Х. Мажитов доклад қилди.

Депутатлар сайловчиларнинг наказларини бажариш соҳасидаги тадбирлар планини ҳам кўриб чиқдилар. Сессияда Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ҳ. Умаров нутқ сўзлади.

* * *

УРГАНЧ. Халқ депутатлари Хоразм область Советининг 26 сентябрда бўлиб ўтган сессиясида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Хонқа район партия комитетининг ҳисоботи юзасидан қабул қилган қарори асосида область Советининг қишлоқ аҳолиси маданияти ва турмуш даражасини юксалтиришга оид қарорлари қандай бажарилаётганлиги ва маҳаллий Советларнинг қишлоқни социал қайта қуришга доир ишларни янада кучайтириш вазифалари муҳокама қилинди. Область ижроия комитетининг раиси Р. Худойберганова доклад қилди.

Депутатлар КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Мамлакат агросаноат комплексида хўжалик юритишнинг иқтисодий механизмини янада такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан область агросаноат комитетининг ҳисоботини ҳам кўриб чиқдилар. Сессияда сайловчилар наказларини бажаришга доир тадбирлар плани тасдиқланди.

* * *

Халқ депутатлари Жиззах область Советининг сессияси бўлиб ўтди. Область автомобиль транспорти ишининг аҳволи ва КПСС XXVII съезди қарорлари асосида уни янада яхшилаш тадбирлари кўриб чиқилди.

Депутатлар СССР Олий Совети Президиумининг «Қорақалпоғистон АССР халқ депутатлари Советларининг социалистик мулк сақланишини таъминлашга оид ишлари тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан область маҳаллий Советлари, ҳуқуқни муҳофаза этиш органларининг вазифаларини ҳам муҳокама қилдилар.

Сессияда Жиззах область партия комитетининг биринчи секретари И. С. Умаров нутқ сўзлади. (ЎзТАГ)

• *Партия турмуши: қайта қуриш қандай бормоқда?*

ОШКОРАЛИК АСОСИДА

— Ўтган йили мен меҳнат қилган бригаданинг ҳар иккала картасида ҳам ҳосил кам бўлди. Планни бажара олмадик. Ҳатто, коммунистлар етакчилик қилган коллективларда ҳам топшириқ аранг 60 процентдан ошди. Экинларни ўт босиб кетди. Хўш, бунга ким айбдор? Бугун ана шу саволга жавоб беришимиз лозим. Ўтган йили худди шу пайтда ваъдалар, қарорлар катта бўлганди, лекин уларнинг ижроси таъминланмади. Нега? Менимча, биз коммунистлар ташаббускорлик, уюшқоқлик кўрсата олмадик. Бунинг учун ҳар биримиз жавобгармиз.

Октябрь районидаги Ҳ. Олимжон номли совхознинг учинчи агроучасткаси цех партия ташкилоти ҳисобот-сайлов йиғилишида биринчи бўлиб сўз олган район партия комитетининг аъзоси Раҳмон Ҳамроқуловнинг ана шу сўзлари йиғилишнинг жанговар руҳда ўтишига асос бўлди, деса бўлади Музокарада қатнашган барча коммунистларнинг сўзлари бир мақсадга — йўл қўйилган камчиликларни таҳлил этиш, уларни тугатишда коммунистлар масъулиятини оширишга қаратилди.

Ҳисобот-сайлов йиғилишидаги танқид ва ўз-ўзини танқид руҳи цех партия ташкилоти секретари Н. Исломов фаолиятидаги барча камчиликларнинг рўй-рост очиб ташланиши учун имконият яратди. Агроучастка ҳамда хўжалик раҳбарлари шанига аччиқ, аммо очиқ гаплар айтилди. Коммунист Аҳмад Исмоилов цех партия ташкилоти кишиларнинг меҳнатга, ўзига юклатилган ишни бажаришга муносабатини батамом ўзгартира олмаётганини таъкидлаган бўлса, механизатор Ҳамид Муҳаммадиев коммунистларнинг активлиги ва ташаббускорлиги қайта қуриш даври талаблари даражасида эмаслигини айтди. Сувчи Ўктам Янгибоев йил мобайнида коммунистлар сафининг ўсмаганлигини, мураббийчилик ҳаракати қониқарсиз эканлигини танқид қилди.

— Коммунистларнинг бугунги ҳисобот-сайлов йиғилишига алоҳида тайёргарлик кўрганликлари уларнинг сўзларидан яққол кўриниб турибди, — деди агроучастка бошлиғи Узоқ Каримов ўз сўзида. — Бу руҳ агроучастка коллективининг ўз фаолиятини дадил қайта қуриб олишига замин бўла олади. Пудрат усули жорий этилган бугунги кунда коммунистларнинг етакчилик роли, айниқса, катта бўляпти. Ўтган йилги камчиликлардан кўпчилик тўғри хулоса чиқариб олди. Шу сабабли барча майдонларда мўл ҳосил етиштирилишига эришдик. Ғўза парваришини пухта, яхши ташкил этдик. Юбилей йилида, албатта, мажбуриятимизни ошириб бажарамиз. Коммунистларнинг аҳди ана шундай.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида Нарзулла Исломов цех партия ташкилоти секретарлигига қайта сайланди. Унинг ўринбосари лавозимига эса бир йўла икки коммунистнинг — сувчи Ўктам Янгибоев ва механизатор Карим Норматовнинг номзоди кўрсатилди. Кўп овоз билан К. Норматов цех партия ташкилоти секретарининг ўринбосари этиб сайланди.

Б. САТТОРОВ.

ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

Коммунистлар ҳисобот докладини лоқайдлик билан тинглашди. Цех партия ташкилотининг секретари Эшқўзи Мавлонов ўзи бир амаллаб ёзган уч-тўрт варақли докладни эринмай ҳижжалаб ўқиди. Унда бўлимнинг илғор бригадалари, ғўза парваришининг бориши, ҳозирги қайта қуриш вазифалари, умумий нуқсонлар, айрим коллективларда меҳнат интизомига риоя қилинмаётгани каби фактларни бирма-бир санаб кўрсатди.

Иккинчи бўлим Комсомол районидаги «Москва» совхозида муҳим ўрин тутадиган илғор коллективлардан. Кейинги уч йилда бўлим пахта тайёрлаш йиллик планларни мунтазам ошириб адо этмоқда. Коллектив бу йил 400 гектар пахта майдонида 800 тонна ҳосил етиштиришни ва ҳосилдорликни 20 центнерга етказишни планлаштирган. Бундан ташқари, 7 гектар ерда картошка, 25 гектар ерда дон учун маккажўхори, 54 гектар ерда беда етиштирилмоқда.

Бу йил барча бригадалар ва бўлим совхозда биринчилардан бўлиб пудрат усулида ишлашга ўтди. Меҳнат харажатларини аниқ ҳисоб қилиш учун чек системаси жорий этилди. Янги усул ҳозирдаёқ ўз самарасини кўрсатди.

Ҳисобот даврида партия аъзолигига бир киши, аъзоликка кандидатликка бир киши қабул қилинди. Бироқ коммунистлар ибратли ишлар билан бирга бир қанча нуқсонларга ҳам йўл қўйдилар. Бу айниқса, ишлаб чиқаришда коммунистларнинг роли сусайиб кетганлигида яққол сезилиб қоляпти.

ЮЗАКИЧИЛИК

— Ишлаб чиқаришга раҳбарликни оқилона олиб бориш керак, —деди музокарада сўзга чиққан кекса коммунист, бригада бошлиғи Мирзақул Дониёров. — Бир йилда икки марта бўлим бошқарувчиси алмаштирилганлигини нормал ҳол, деб бўладими? Меҳнат интизоми ҳам бўш. Айниқса, ёшлар интизомга риоя қилишмаяпти.

— Вақт ўтиб кетяпти. Лекин, тракторлар ремонтга қўйилган эмас. Бўлим бўйича 9 та пахта териш машинасидан ҳали 2 таси ремонт қилингани йўқ. Созланганлари ҳам унчалик сифатли бўлмади, —деди коммунист Ғани Пармонов.

Механик Абдувоҳид Пармонов сўз олиб, шундай деди:

— Мен бўлимда комсомол ташкилоти иши қониқарсиз эканлигини айтмоқчиман. Ёшлар умуман ташаббус кўрсатмайдилар, ҳатто аъзолик взносларини ҳам вақтида тўлашмайди. Масалан, комсомол ташкилоти секретари Самат Тошановнинг ўзи икки ой аъзолик взносини тўламаганлигини қандай тушуниш мумкин?

Сиртдан қараганда, ҳисобот-сайлов йиғилиши худди рисоладагидек давом этарди. Лекин, таҳлил қилганда йиғилиш сценарий асосида тайёрланиб, юзакичиликка йўл қўйилганлиги кўриниб турибди. Қатор йиллардан бери бўлимда пахта ҳосилдорлиги 20 центнердан ошмай, бир жойда депсиниб турибди. Маккажўхори, беда, картошка, экинлари ҳосилдорлиги ҳам ниҳоятда паст.

Йиғилишдан сўнг партия ташкилоти секретари Э. Мавлонов билан суҳбатлашиб, пудрат усулининг самаралари тўғрисида қизиқдик. Йил бошидан бери бутун бўлим бу илғор усулда ишлаётгани ҳолда сарф-харажатлар, самарадорлик тўғрисида тасаввурга эга эмаслар. Экономика асосларини ўрганиш тўғрисида ҳеч ким қайғураётгани йўқ. Сиёсий ва иқтисодий ўқишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги, тарғибот-ташвиқот суст эканлиги ҳар қадамда сезилиб турибди. Ўтган ўқув йилида коммунист М. Дониёровга сиёсий ўқувдан ўзини четга тортганлиги учун совхоз парткоми мажлисида ҳайфсан эълон қилинганди. Бу тўғрида ҳисобот докладида лом-мим дейилмади.

Социалистик мусобақани ташкил этиш ва унга раҳбарлик тўғрисида эса қуруқ гап билан чекланиб, биронта мисол келтирилмади. Ваҳолонки, бўлимдаги кўпгина бригадаларда мусобақани ташкил этиш талабга жавоб бермайди. Кўргазмали агитация умуман йўқ даражада. Дала шийпонлари тугул, бўлим идорасида ҳам деворий газета кўринмайди. «Ҳурмат тахтаси», кундалик маълумотлар, жанговар варақалар, шиорлар ва плакатлар юқоридан кўрсатма берилган кезларда пайдо бўлади.

Цех партия ташкилоти ҳисобидаги 10 нафар коммунистдан уч киши сўзга чиқди. Доклад ва нутқларда мақтовдан иборат умумий гаплар кўп, танқид оз бўлди. Танқид тиғи конкрет масалага, конкрет шахсга қаратилмади. Силлиққина ўтказилган бундай йиғилиш цех партия ташкилоти фаолиятини яхшилашга ёрдам бермаслиги аниқ.

Ҳ. ХАЛИЛОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

«КОММУНИЗМ ТОНГИ» ГАЗЕТАСИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни халқ хўжалигини ривожлантириш социал-иқтисодий вазифаларини муваффақиятли ҳал этишга сафарбар қилиш соҳасидаги катта хизматлари учун ҳамда биринчи сони чиққан кунга эллик йил тўлиши муносабати билан Бухоро область Свердлов район **«Коммунизм тонги»** газетаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 28 сентябрь.

ХАЛҚАРО МАВЗУ ЛЕКТОРЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

28 сентябрь куни Тошкентда халқаро мавзу лекторларининг республика семинари бўлди. «Ядро хавфига, қуролланиш пойгасига қарши, ялпи тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун кураш — жаҳон майдонида КПСС фаолиятининг бош йўналиши» мавзусига бағишланган семинарни Ўзбекистон ССР «Билим» жамиятининг правлениеси Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий округининг сиёсий бошқармаси билан биргаликда ташкил қилди.

Семинарда Советлар мамлакатининг КПСС XXVII съезди қарорларида белгиланган тинчликсевар ташқи сиёсий йўлини пропаганда қилиш билан боғлиқ кўпгина масалалар кўриб чиқилди. Социал-иқтисодий ривожланиш, ядровий қуролсизланиш программасини амалга ошириш, империализмнинг мафкуравий қўпорувчиликларига қарши кураш, совет кишиларининг сиёсий хушёрлигини ошириш проблемаларига катта эътибор берилди. «Давра суҳбати» чоғида берилган саволларга жавоблар қайтарилди.

Семинарда Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси В. А. Головин сўзга чиқди.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ МЕҲМОНЛАРНИ КУТИБ ОЛИШГА ҲОЗИРЛИК КЎРМОҚДА

28 сентябрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова раислигида Ўзбекистонда Украина ССР адабиёти ва санъати кунларига тайёргарлик кўриш ҳамда уни ўтказиш ташкилот комитетининг мажлиси бўлди. Республика Маданият министрлиги, Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети раҳбарларининг бўлажак дўстлик байрамига кўрилаётган тайёргарлик тўғрисидаги ахборотлари тингланди, Украина адабиёти ва санъати кунлари асосий тадбирларини ўтказиш тартиби кўриб чиқилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми матбуотда кўп йил самарали ишлаганликлари учун ва Бухоро область Свердлов район «Коммунизм тонги» газетасининг биринчи сони чиққан кунга 50 йил тўлиши муносабати билан шу газетанинг редактори ўртоқ Музаффар Гадоевич **Турсуновга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган журналист» фахрий унвони берди, область газеталари бирлашган нашриёти ва босмахонаси Свердлов филиалининг саҳифаловчиси ўртоқ Курсия **Қурбонова**ни ва шу газетанинг фотомухбири ўртоқ Содиқ **Соҳибов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Дунё воқеалари

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

СОФИЯ. Болгариянинг қадимий шаҳри Пловдивда «Техника тараққиёти ва иқтисодий ҳамкорлик» мавзуида анъанавий халқаро кузги ярмарка очилади. 30 дан ортиқ мамлакатнинг, шу жумладан Совет Иттифоқининг 2250 тадан кўпроқ фирмаси фан ва техника ютуқларининг мана шу нуфузли кўригида қатнашади. Ярмарка очилишида Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, БХР Давлат Кенгашининг раиси Тодор Живков иштирок этиши кутилмоқда.

ВАРШАВА. Польша барча халқаро жамоатчилик билан биргаликда ривожланаётган Совет-Америка мулоқотидаги силжишни умид билан кузатиб турибди, у ўртача ва камроқ олисликдаги ракеталарни тугатиш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида принципиал аҳдлашувга эришилишини табриклайди. Польшага расмий визит билан келган АҚШ вице-президенти Жорж Буш шарафига берилган зиёфатда ПХР Давлат Кенгашининг раиси Казимеж Барчиковский шу ҳақда гапирди.

АФИНА. Швеция бош министри Ингвар Карлссон уч кунлик расмий визит билан Грецияга келди. У Греция ҳукуматининг бошлиғи Андреас Папандреу, бошқа расмий кишилар билан музокаралар олиб боради. Олтилар группаси ўртага қўйган тинчлик ташаббусларига асосий эътибор берилиши кутилмоқда. Маълумки, мазкур группага Швеция ва Греция билан бирга Аргентина, Ҳиндистон, Мексика ва Танзания киради. Группа тинчликни ҳимоя қилиш йўлида, қуролсизланиш, биринчи навбатда ядровий қуролсизланиш соҳасида силжишга эришиш учун актив кураш олиб бориб, ядро қуроли синовлари тақиқланишини ёқлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

• *Жаҳон харитаси олдида*

Никарагуа: «Ҳеч ким таслим бўлмайди!»

Айтишларича, айнан Никарагуа ўз вақтида машҳур адиб О' Генрининг «Қироллар ва карам» романида ўз аксини топган экан. Шундайми ёки йўқми —буниси бизга қоронғу. Лекин мамлакат тарихи кўп жиҳатдан Анчурияни эслатади. О' Генрининг хаёли билан яратилган «бананлар республикаси» сингари Никарагуани ҳам ўн йилликлар давомида янкилар идора этиб келган. Америка Қўшма Штатлари 1914 йилда Никарагуага Браяна—Чамора деб аталувчи шартномани зўрлаб қабул қилдирди. Унга мувофиқ АҚШ мамлакат территориясида канал қуриш ва стратегик жиҳатдан муҳим районларда ҳарбий-денгиз базаларини вужудга келтириш ҳуқуқига эга бўлди.

1927 йилнинг июлида мамлакатда Америка Қўшма Штатлари ҳукмронлигига қарши миллий-озодлик кураши авж олиб кетди. Оммавий антиимпериалистик ҳаракат тусини олган ва партизан уруши усулида олиб борилган шу қаҳрамонона курашга Никарагуа халқининг миллий қаҳрамони Сесар Аугусто Сандино бошчилик қилди. Ватанпарварлар кураши Америка Қўшма Штатлари денгиз пиёдаларини мамлакатдан чиқариб юбориш билан тугалланди. Лекин америкаликлар Никарагуадан чиқиб кетишдан илгари бу ерда ўзларига тобе миллий гвардияни тузидилар.

Унинг бошлиғи генерал Анастасио Сомоса 1933 йилда Америка Қўшма Штатлари элчихонаси билан тил бириктириб, Сандинони хоинона ўлдирди. Орадан икки йил ўтгач, Сомоса мамлакатнинг хўжайини бўлиб олди. Сомоса оиласи қарийб ярим аср мобайнида ўз ҳукмини ўтказиб келди, халқни қон қақшатди, мамлакат бойлигини зулукдек сўрди. Халқнинг 95 проценти муҳтожликда яшар, 70 проценти саводсиз эди.

Эрксевар Никарагуа халқи Америка Қўшма Штатларининг малайи Сомоса режимига қарши қаҳрамонона кураш олиб борди. Бу кураш 1979 йил 19 июлда сандиночилар революцияси ғалабасига олиб келди.

Ўтган саккиз йил давомида революцион Никарагуа эришган муваффақиятлар ғоятда муҳим ва фахрланишга арзийди. Айниқса саводсизликни тугатиш борасида ўтказилган муваффақиятли кампания Никарагуа революциясининг энг муҳим ғалабаларидан бири бўлди. Бунинг учун ЮНЕСКО қарорига кўра Никарагуа Республикаси Крупская номидаги медаль билан тақдирланди.

Ҳукумат соғлиқни сақлаш ва таълим-тарбия системасини яхшилаш, ўтмишдан мерос бўлиб қолган уй-жой масаласини ва бошқа кўп проблемаларни ҳал этиш чораларини кўраётир. Шу йилнинг 9 январида Никарагуада Конституция қабул қилинганлиги мамлакат тарихида муҳим воқеа бўлди. У тартиб бўйича ўн иккинчи бўлса-да, моҳиятига кўра биринчидир. Чунки, бу ҳужжат илк бор меҳнаткашларга янги жамиятни бунёд этишда бевосита қатнашиш, сайлаш ва сайланиш ҳуқуқини, меҳнат қилиш, уй-жойли бўлиш, бепул таълим олиш ва соғлиқни сақлаш ҳуқуқини берди. Никарагуа революциясининг антиимпериалистик характери қонун йўли билан тасдиқланди. Аграр ислоҳот муваффақиятлари мустаҳкамланди, миллий озчилик бўлганларнинг кенг автономияси эълон қилинди. Бир сўз билан айтганда, мамлакатнинг асосий қонуни эрксевар Никарагуа халқининг чинакам хартиясига айланди.

Революцион Никарагуанинг Конституцияси бу курашаётган халқнинг манифести ҳамдир. Гап шундаки, Сандино ватани ҳимоячилари чинакам сиёсий матонат кўрсатишди. Ўта ноқулай шароитларда, яъни Вашингтон маъмуриятининг республикага қарши олиб борган эълон қилинмаган уруши шароитларида Конституциянинг қабул қилиниши муҳим аҳамиятга молик воқеадир.

Никарагуадаги революцион жараён тараққиёти Америка империализми қўллаб-қувватлаётган ва рағбатлантираётган ички ҳамда ташқи реакция қаттиқ қаршилик кўрсатаётган шароитларда бормоқда. Рейган маъмурияти ва унинг маҳаллий гумашталари Никарагуадаги революцион жараённи қандай йўл билан бўлмасин тўхтатиб қўйиш режасидан воз кечгани йўқ. Вашингтон маъмурияти Никарагуанинг қонуний ҳукуматини зўравонлик билан ағдариб ташлаш учун тайёргарликка катта умид боғламоқда. Вашингтоннинг барча маҳкамалари ана шу жирканч иш билан машғул. Пентагон эса ҳарбий тайёргарликка зўр бермоқда. Америка Қўшма Штатларининг янги жанубий-ғарбий қўмондонлиги тузилганлиги ҳам бунга яна бир далилдир. Бу Америка Қўшма Штатлари ҳарбий гуруҳларининг имкониятларини Марказий Америка ва Панама канали зонасида мустаҳкамлаш ҳамда кенгайтиришга қаратилган. АҚШ ҳарбий кучлари томонидан босиб олинган Гондурасда Америка ҳарбийлари тобора кўпаймоқда. Шу мамлакатдаги аэродромлар ва Американинг бошқа ҳарбий базаларида тиним йўқ. 1982 йилдан бошлаб Пентагон Гондурас ҳарбийлари билан биргаликда Никарагуа чегараси яқинида муттасил машқ ўтказиб келмоқда. Бундай ҳарбий иғвогарликлар Никарагуага қарши агрессияга тайёргарлик кўриш нинг кенг кўламдаги режалари доирасида ўтмоқда. Американинг шу мамлакатдаги машқлари у ерда уя қуриб олган сомосачи каллакесарларга қурол-яроғ ва ўқ-дори етказиб беришни яширишга ҳам хизмат қилмоқда.

Марказий Америкадаги беш мамлакат раҳбарларининг 6—7 августда Гватемалада бўлиб ўтган кенгашидан сўнг Вашингтон зудлик билан янги милитаристик иғвогарликка қўл урди —навбатдаги ҳарбий машқлар бошланди. Ҳолбуки, ана шу кенгашда регионидаги кескинликни тинч бартараф этиш йўллари белгилаб олинганди.

Гватемала учрашувида эришилган муҳим аҳдлашувларга қарамай Америка Қўшма Штатлари Марказий Америкада кескинликни кучайтириб, Никарагуа ҳукуматини беқарорлаштиришга умид боғламоқда. Жумладан, Америка Қўшма Штатлари вице-президенти Бушнинг Қўшма Штатлар «битим туфайли контрасларни қаровсиз ташлаб қўймайди», деган сўзлари бунга яна бир мисолдир. Унинг фикрича, Марказий Америка мамлакатлари раҳбарлари эришган аҳдлашувлар гўёки, сандиночилар ҳукуматига келаркан. Кўриниб турибдики, Вашингтон сомосачиларни ҳарбий ва молиявий қўллаб-қувватлашни давом эттириб, улардан Никарагуанинг қонуний ҳукуматини қўпориш йўлида фойдаланишни бундан буён ҳам давом эттираверишни ниятидадир.

Рейган маъмурияти Никарагуада Вашингтон изминдан чиқмайдиган тузумни тиклашга уриниб, инсониятга қарши жиноят қилмоқда, халқаро ҳуқуқ нормаларини ҳам, Америка Қўшма Штатлари қонунларини ҳам бузмоқда. Пентагон ва Марказий разведка бошқармаси «контрас» бошлиқларига жанговар ҳаракатларни кучайтириш ҳақида фармойиш бериб, уларни Америка ёрдамини оқлашга ундамоқда. Бу — никарагуаликларнинг, асосан бегуноҳ, қуролсиз деҳқонлар хотин-қизлар ва болаларнинг қони яна тўкилишини билдиради. Ана шундай мураккаб ва кескин вазиятда сандиночилар ҳукумати мамлакатда фавқулодда ҳолатни сақламоқда.

Революциядан кейин қарор топган анъанага кўра, Никарагуада ҳар йилга шиор берилади. «Ҳеч ким таслим бўлмайди!» — 1987 йил шиоридир. Озодлик ва мустақиллик нашидасини тотган матонатли Никарагуа халқи ўз ватанини қўлда қурол билан ҳимоя қилишга шай. Ҳеч ким таслим бўлмайди! Никарагуа учун бу оддий шиор эмас, балки ҳаёт мамотдир.

А. РЎЗИЕВ.

— *РАЙКОМ ВА ГАЗЕТА* —

ЁРДАМ ҲАМ, ТАЛАБ ҲАМ КЕРАК

Район партия комитети пленумига тайёргарлик жараёнида редакциядан справка талаб этишди. Идеология масалалари муҳокама этилган долзарб анжуманда газета фаолиятига ана шу справка асосида баҳо берилди. Шу боис ҳам Ургут район партия комитетининг ўтган йилнинг 31 октябрида бўлиб ўтган пленумида газета ҳақида асосан умумий танқид айтилди, холос. Ваҳолонки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленумида таъкидланганидек, газета идеологиянинг энг муҳим бўғини ва айни пайтда «иш қуроли»дир. Агар райком аъзолари, пропаганда бўлимидагилар эринмасдан **«Октябрь алангаси»**нинг бир неча ойлик сонлари саҳифаларини варақалашганда, айрим мақолаларни ўқиб таҳлил этишганда, мулоҳаза юритиш учун кўп гап топиларди.

Бу билан биз район партия комитети ўз газетасига мутлақо эътибор бермаяпти, демоқчи эмасмиз. Агар чорвачиликка оид танқидий мақола босилса дарров эътибор беришади. Ҳатто район партия комитетининг биринчи секретари имзоси билан жавоб ҳам тайёрлашиб, зудлик билан чоп этилади. Тамакичиликка доир чиқишлар камайиб қолса: тезда эслатиб қўйилади. Лекин сиёсий-тарбиявий мавзуга келганда бундай эмас.

Юқорида айтилган пленумда ҳам ана шу хусусда юзаки таъкидлаб ўтилди яъни район газетасида атеистик тарбияга доир чиқишларни кўпайтириш керак дейилади, холос. Таассуфки, ана шу гап ҳам тезда унутиб юборилди. Балки райком ушбу пленумда қабул қилган қарорни назоратдан чиқариш учун вақт етганда яна справка талаб этади. Ҳолбуки Ўзбекистон Компартияси XXI съездида Ургут районида атеистик тарбия бўшаштириб юборилгани танқид қилинганди. Бу масала область партия комитетида ҳам кўриб чиқилди. Бир неча киши жазо ҳам олди. Аммо орадан анча вақт ўтганига қарамай, ўзгариш ясалгани йўқ.

Ана шу вазифани амалга оширишда район партия комитети газетадан жуда ва жуда фойдаланиши мумкин ва зарур эди. Лекин... Қўлимизда газетанинг шу йилги тахлами. Унда босилга «Атеистик пропаганда кучайтирилсин» сарлавҳали мақолада бирорта мисол йўқ. Хўш, умумий, олди-қочди гапнинг кимга кераги бор? Балки ушбу мавҳум мақола остида имзоси тургани учун Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Раҳмон Баротов ўнғайсизланар, чунки у тажрибали ўқитувчи сифатида қуруқ гапнинг таъсири йўқлигини яхши англайди. «Атеистик тарбия — бош масала» сарлавҳали мақола халқ депутатлари район Совети ижроия комитетининг мажлислар залида бўлиб ўтган йиғилиш тафсилотига бағишланган. Кўриниб турибдики, бу борада аниқлик, ҳужумкорлик етишмаяпти. Эҳтимол газета редакцияси коллективининг бу соҳада тажрибаси етарли эмасдир? Асло. Ўтган йилнинг 11 март сонида босилган «Сохта караматчилар» сарлавҳали корреспонденция, 23 октябрда берилган «Қора шарпа» сарлавҳали фельетон атеистик тарбиянинг одимига катта улуш бўлиб қўшилганди. Уларда аниқ мисоллар келтирилгани, айрим хурофотчиларнинг дин ниқоби остидаги қилмишлари аёвсиз фош этилгани учун ҳам кўпчилик диққатини тортди.

Бироқ кейинги ойларда газета саҳифаларида ана шундай ўткир танқидий материаллар, фельетонлар кўринмай қолди. Балки районда аҳвол кескин ўзгаргандир? Асло бундай эмас. Районда ҳали бу соҳада қилиниши лозим бўлган ишлар кўп.

Райкомнинг шу йил 21 март куни бўлиб ўтган бюро мажлисида Максим Горький номли колхоз бригадири, КПСС аъзоси С. Қаҳҳоровнинг хатти-ҳаракатлари кўриб чиқилди. С. Қаҳҳоров диний маросим уюштириб, масжид хизматчисига пул тўлаб бунга рухсат ҳам олган. Бироқ коммунистнинг маънавий қиёфаси колхоз партия комитетида тегишли баҳосини олмаган. Райком бюроси бундай киши партия сафида бўлишга нолойиқ, деган хулосага келди. Колхоз партия ташкилоти секретари А. Лутфуллаевга атеистик тарбия ишидаги юзакичилик, принципсизлиги учун ҳисоб карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор берилди.

Райком ана шундай принципиаллик кўрсатяпти. Лекин ўз органи фаолиятига келганда эса бу нарса сезилмаяпти. Аслида газетани доим қўллаб-қувватламоқ керак. Айни пайтда талабчанлик ҳам зарур. Агар газета саҳифаларида эълон қилинаётган мақолалар катта ишга улуш қўшаётгани сезилса, танқидий чиқишлар райком назоратида турса, редакция коллективи изланиб, илҳомланиб ишлайди.

ИЗЧИЛЛИККА ЧОРЛОВ

«Советобод тонги» газетаси ва район партия комитетининг ўз органига муносабати ҳақида ёзишдан олдин район ҳақида бироз тўхталиш лозим. Советобод ҳам Ургутга ўхшаб ихтисослашган район. Фақат бу ерда тамаки эмас, асосан чорва маҳсулотлари етиштирилади. Районнинг у томонидан бу томонига етиш учун 200 — 250 километр йўл босиш керак. Транспорт муаммоси мавжуд, йўллар асосан сўқмоқлардан иборат бўлган бир шароитда ишлаётган журналистларга қойил қолиш керак. Улар учун вазифани ҳалол, сидқидил ижро этиш — шараф.

— Биз ҳарчанд ҳаракат қилмайлик бир-икки кунда районни айланиб чиқолмаймиз — дейди Советобод район партия комитети биринчи секретари Т. Қиличев. Лекин ҳар бир киши билан мулоқотда бўляпмиз, ҳар бир хонадонга кириб боряпмиз. Бунга биз газетамиз орқали эришяпмиз. Райком секретарлари эрталаб аввал газетани ўқиб чиқишади. Фикр-мулоҳазаларини редакция ходимлари билан ўртоқлашишади. Бу одат тусига кирган. Қолаверса, газетадан узилиб қолган кунни бекор ўтган вақтга киритамиз. Шунинг учун ҳам газета райкомнинг энг яқин ёрдамчисига айланган.

Район партия комитети пленумларида, бюро мажлисларида албатта газетага доир гап-сўз бор. Айниқса унинг проблематик, танқидий чиқишлари қўллаб-қувватланади, илғор тажрибаларга доир мақолалари ўрганилади. Юқорида асосан атеистик тарбия хусусида гап юритдик. Хўш, бу газета ана шу йўлда нима қиляпти, райком унга қандай йўл-йўриқ кўрсатяпти?

Газета тахламларини варақлар эканмиз, деярли ҳар бир сонда атеистик мавзудаги чиқишларга кўзимиз тушди. Газетада «Азами, тўй...?» сарлавҳали танқидий мақола босилди. Район партия комитети ҳамма жойда унинг муҳокама этилишини таъминлади. Жумладан, инструктор Ҳ. Мардоновни «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» совхозига юборди. Бу ерда давра суҳбати уюштирилди. Хўжалик партия комитети секретари М. Нуриддинова, хотин-қизлар кенгашининг раиси З. Раҳмонова, 1-бўлим бош чўпони М. Абиев ва бошқалар давра суҳбатида муҳим масалаларни кўтариб чиқдилар.

Райкомнинг газета мақолалари юзасидан кенг жамоатчилик муҳокамасини уюштириши муҳим аҳамиятга эга. Чунки халқ анъаналари қатига сингиб кетган хурофий иллатларни жамоатчилик тушуниб етиши ва ўзи бунга қарши курашга отланиши айни мақсаднинг ифодасидир.

Улус қишлоқ Совети территориясидаги 31-ўрта мактаб химия-биология фанлари ўқитувчиси, «Билим» жамияти район ташкилоти атеист лектори Б. Дўсанов «Қурбонлик нима?» сарлавҳали мақоласида аниқ мисоллар билан бу иллат «мағзини» чаққан, унинг асоратини асослаб берган.

— Айни пайтда янги анъаналарни ҳаётга кенг татбиқ этиш ҳам диққат марказида турибди, — дейди райком секретари Марзия Жўраева. — Бу борадаги тажрибалар оз бўлса-да умумлаштирилмоқда.

Ҳа, газетага назар солсак, бунга далил топа оламиз. «Ленинчи чорвадор» совхози партия комитетининг секретари К. Абдуалимова «Турмушимиз гўзаллиги учун» сарлавҳали мақоласида райком секретари айтганидек, тарбиянинг муҳим қирралари тўғрисида фикр юритади.

Лекин очиқ айтиш керак, «Советобод тонги»да ҳам юзакичилик, чуқур мулоҳаза қилмаслик, умумийлик ҳоллари сезилиб турибди. Газета ҳужумкорликни амалда исботлаши учун янада кўпроқ изланиши, танқидни кучайтириши керак. Шундагина у райкомнинг амалий ёрдамларига салмоқли жавоб бера олади.

Умуман, амалда қайта қуриш даври район партия комитетининг газетага муносабатини тубдан ўзгартирди. Бу эса район иқтисодий ва социал ривожланишининг кўзгуси ҳисобланган матбуот органи олдига янада масъулиятли вазифани қўйди. Ҳа, газетанинг партиявийлиги ва халқчиллиги кўп жиҳатдан ана шу ҳамкорликка боғлиқдир.

Ж. МАМАТОВ.

• *«Совет Ўзбекистони» материаллари изидан*

«КЎЗЛАРИ ЙЎЛДА, ХАЁЛИ ПУЛДА»

Газетанинг шу йил 18 июль сонида босилган юқоридаги сарлавҳали материалда бир қатор корхоналарда давлат автомашинасидан шахсий манфаат учун фойдаланилаётгани баён этилган эди. Мазкур рейд юзасидан бир қатор корхона ва ташкилотлардан расмий жавоблар олинди.

«ТАШКЕНТОБЛТРАНСЭКСПЕДИЦИЯ» БИРЛАШМАСИдан олинган жавобда айтилишича, № 21—52 ТШЛ автомашинасининг ҳайдовчиси Ш. Рустамовнинг қилмиши бирлашма ходимларининг умумий йиғилишида муҳокама қилинган. Мақолада кўрсатилган фактлар тўла тасдиқланган. Йиғилиш Ш. Рустамовни бир ой муддат билан автомобиль ҳайдаш ишидан четлаштириб, ойлик иш ҳақини қисқартиришга қарор қилган. Шу билан бирга барча ҳайдовчилар ўртасида меҳнат интизомига қатъий риоя қилиш, давлат автомашинасидан фойдаланишни контролга олиш бўйича қўшимча тадбирлар белгиланган.

Калинин район ижроия комитетидан раис ўринбосари К. Ким имзоси билан олинган расмий жавобда айтилишича, ҳайдовчилар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишни бўшаштириб юборганлиги учун 1-автоколонна бошлиғи К. Қодировга, хизматда бўлган автомобиллар ишини назорат қилишни бўшаштириб юборганлиги учун катта инженер А. Абдумўминовга виговор эълон қилинган. 14—65 номерли автобус ҳайдовчиси А. Аббосовнинг билетсиз йўловчилар ташиганлиги ҳақидаги танқидий фикр эса тасдиқланмади.

— Мақола «ГЛАВТАШПАСАВТОТРАНС» бошқармасида 2-автопарк раҳбарлари иштирокида кўриб чиқилди,—деб ёзади бошқарма бошлиғи ўринбосари вазифасини бажарувчи Ш. Шоваҳобов. 20—38 ТНА автобуси ҳайдовчиси Алпеев давлат автомашинасидан ўз манфаати йўлида фойдаланганлиги учун бир ойлик мукофотдан маҳрум этилди.

ПАССАЖИРЛАР ТАШИШ ОБЛАСТЬ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ АВТОТРЕСТИ бошқарувчиси ўринбосари В. Ким имзоси билан келган расмий жавобда ёзилишича, мақола Калинин автотранспорт корхонаси, Тошкент область автопарки, автовокзал ва автостанция бирлашмаларида муҳокама қилинди. Пассажирларга хизмат кўрсатиш ва уларни ташишдаги камчиликлар тўғри деб топилди. Автобус ҳайдовчиси С. Воҳидов билетсиз пассажирларни ташиганлиги учун вазифасидан бўшатилди ва иккинчи разрядли слесарликка ўтказилди. Йиғилишларда аҳолига намунали автотранспорт хизмати кўрсатиш, ҳайдовчилар ўртасида қўшимча инструктажлар ўтказиш ва меҳнат интизомига тўла риоя қилинишини юзасидан қарор қабул қилинди. Аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш устидан назорат кучайтирилди.

Эл соғлиғи—юрт бойлиги

УМУМХАЛҚ ИШИ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ «ЎН ИККИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИКДА ВА 2000 ЙИЛГАЧА БЎЛГАН ДАВРДА СССР АҲОЛИСИНИНГ СОҒЛИҒИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШНИ ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ» ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА.

Лойиҳа муҳокамасида қатнашиш учун республиканинг соғлиқни сақлаш соҳасидаги кўзга кўринган ташкилотчилари, олимлар ва мутахассисларнинг катта группаси жойларга йўлланди. Соғлиқни сақлаш ишини янада яхшилашга қаратилган таклифлар киритилмоқда.

Хўш, лойиҳанинг туб моҳияти, қамраб олган асосий масалалар нималардан иборат?

Аввало, соғлиқни сақлаш ишини тубдан қайта қуриш, тармоқдаги мавжуд камчиликларни бартараф этиш, медицина ёрдами сифатини кескин ошириш вазифаси қўйилмоқда. Кези келганда шуни айтиб ўтиш лозимки, кейинги 10—15 йил ичида соғлиқни сақлаш иши эҳтиёжлари учун сарфланадиган маблағ миллий даромаднинг фақат тўрт проценти атрофидагина бўлиб, у бошқа социалистик мамлакатларда шу мақсадда ишлатиладиган маблағдан 1,5—2 ҳисса кам эди. Шу туфайли даволаш-профилактика муассасаларининг моддий-техника базаси, айниқса қишлоқ жойларда заифлигича қолаверди, медицина ходимларининг касб савияси пасая борди. Ҳатто уларнинг орасида ўз бурчини масъулиятсизлик билан бажарувчи, врачлик этикасини менсимайдиган, хулқ-атвори билан қонунбузарчиликка қадар етиб борган шахслар ҳам пайдо бўла бошлади.

Соғлиқни сақлаш иши ривожининг сустлашишига тармоқдаги қолдиқ принцип бўйича планлаштириш, ҳамма нарсани марказдан туриб бошқариш, тараққиётнинг узоқ йиллар мобайнида экстенсив йўл билан бориши ва бошқалар ҳам сабаб бўлди.

Лойиҳада соғлиқни сақлаш ишини интенсивлаштириш йўллари белгиланган. Касалликларнинг олдини олиш чораларини кучайтириш, медицина кадрларини тайёрлаш ва уларнинг касб маҳоратини янада такомиллаштириш, даволаш ишларининг сифати ва маданиятини кўтариш тадбирлари мўлжалланаётир.

Лойиҳага кўра, бундан буён кишиларни диспансер кўригидан ўтказиш жадал равишда давом эттирилади, тегишли моддий-техника имкониятларини эътиборга олган ҳолда, икки босқичда олиб борилади. 1991 йилгача сурункали хасталиклар билан оғриган беморлар, болалар, ўқувчи ёшлар, ўсмирлар, ҳомиладор аёллар, уруш ветеранлари, саноат ва қишлоқ хўжалиги айрим тармоқларининг ишчи ва хизматчилари, 1995 йилгача эса республиканинг бутун аҳолиси диспансер кўригидан ўтказилиши лозим.

Профилактика атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, совет кишиларининг ҳаётига соғлом турмуш тарзини сингдириш, сиҳат-саломатликка ёмон таъсир кўрсатадиган омилларни бартараф этиш каби масалаларни ҳам ўз ичига олади.

Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш министрлиги республиканинг бошқа министрликлари ва идоралари билан ҳамкорликда атроф-муҳитни соғломлаштиришга қаратилган тадбирларни белгилаган. Лекин шунга қарамай, ҳаво, сув ва тупроқни ўз чиқиндилари билан ифлослантириб, кишилар саломатлигига раҳна солаётган қатор саноат объектлари, жумладан, Тошкент абразив комбинатининг монокорунд цехи, Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг аммиак ишлаб чиқариш бўлими, Қувасой цемент комбинатининг алебастр цехи ва бошқалар санитария назорати хизмати томонидан ишдан тўхтатилиши юқорида қайд этилган тадбирларнинг қониқарсиз ижро этилаётганининг далилидир. Лойиҳада инсон соғлиғига ва атроф-муҳитга зиён етказадиган корхоналарга нисбатан янада қаттиқ иқтисодий жазо чоралари жорий этиш кўзда тутилган.

Кўпгина юқумли ичак касалликлари(қорин тифи, дизентерия, салмонеллез ва бошқалар), вирусли гепатитнинг республика аҳолиси орасида кўплаб учраб туришининг, уларнинг камаймаётганлигининг асосий сабабларидан бири жойларда кишиларнинг яхши сифатли ичимлик сув билан етарлича таъминланмаганлигидир. Бу масалани ҳал этиш учун республикада Туямўйин—Урганч, Туямўйин — Нукус, Нукус — Тахтакўпир каби сув келтиргич йўллар қурилмоқда. Домхожа—Навоий—Бухоро сув келтиргич йўли лойиҳалаштирилмоқда. Аммо бу ишлар турли сабабларга кўра жуда суст амалга ошмоқда.

Ичимлик сув муаммосини ҳал қилиш учун унга жиддий ёндашиш, узоқ муддатга мўлжалланган махсус программа асосида жадал ишлар олиб бориш лозим. Акс ҳолда, бу муаммонинг оқибати кишиларимиз саломатлигига катта хавф-хатар туғдириши ҳар қандай гумондан ҳолидир.

Республиканинг талайгина қисмида истиқомат қилувчи аҳолини ичимлик сув билан таъминлаётган Сирдарё, Амударё ва Зарафшон дарёси 470 дан зиёд саноат корхонаси, 70 дан кўп чорвачилик ва паррандачилик хўжаликларининг тозаланмаган оқавалари билан ифлосланмоқдаки, бу дарёларнинг сувидан аҳоли эҳтиёжи учун фойдаланиш саломатлик учун хатарли бўлиб қолди.

Қишлоқ хўжалигида ишлатиладиган минерал ўғитлар, пестицидлар сақланадиган 1070 дан кўп омбор ва ҳовлиларда санитария назорати ўтказган текширувлар айрим хўжасизлик фактларини аниқлади. Бу эса аҳоли орасида заҳарланишларнинг рўй беришига ва натижада ўлим содир бўлишига сабаб эканлигини айтмаслик мумкин эмас. Бундай ҳол, айниқса, Жиззах, Навоий, Сирдарё, Тошкент ва бошқа областларда рўй бераётир. Хўжалик раҳбарлари кишилар соғлиғига бефарқ қарашни давом эттираётганликларига зудлик билан чек қўйиш вақти келди. Лойиҳада ҳам бундай камчиликларга барҳам бериш учун «айбдорларни белгиланган тартибда моддий, интизомий, маъмурий ёки жиноий жавобгарликка тортиш» кўзда тутилган.

Медицина хизмати сифатини ошириш лойиҳанинг асосий мезонларидандир. Бу мақсадга эришиш учун даставвал хасталикни ўз вақтида аниқлаб олиш лозим. Шундагина беморни тўғри ва тез даволаш имкони туғилади. Демак, шунинг учун зарур бўлган шарт-шароитларга эга бўлиш лозим.

Медицина ёрдамига муҳтож кишиларнинг 80 процентдан кўпроғи амбулатория-поликлиника муассасаларига мурожаат қилишади ёки шифокорларни уйларига чақиришади. Беморларни тўлақонли медицина кўригидан ўтказиш ва сифатли даволашни ташкил этиш учун замонавий медицина асбоб-ускуналари, дори-дармонларига эга бўлиш талаб этилади. Бироқ республикамизда ўз вақтида амбулатория-поликлиникалар ривожига деярли эътибор бўлмаганлиги туфайли, уларнинг сони эҳтиёж даражасидан икки баробар кам, борларининг кўпчилиги мослаштирилган жойлардадир. Уларда янги медицина техникасидан фойдаланиш учун, ҳатто ҳозирги кунда ташкил этилиши шарт бўлган профилактика, аслига келтириш (реабилитация) бўлимларини очишга шароитлар йўқ.

Республикамиз область, шаҳар ва районларида замонавий лойиҳалар асосида амбулатория-поликлиникаларни кенг кўламда ва тезкорлик билан қуриш кун тартибидаги муҳим вазифалардан бирига айланиши шарт. Шу йўл билангина профилактика ишини тўлиқ ташкил этишга замин яратиш мумкин. Бу ерда лойиҳада ҳам ўз аксини топган, амбулатория-поликлиникаларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш билан бирга, уларда беморларни бепул дори-дармон бериб даволаш бўлимлари, кундуз куни даволаб, кечқурун уйига қайтариш имконини берадиган хонаки стационарлар ташкил этиш, уйларига бориб диагноз қўйиш ва мукаммал даволашни йўлга қўйиш зарурати пайдо бўлаётганини айтиб ўтиш лозим. Албатта, бу йўналишдаги медицина ёрдамини мазкур шароитлари бўлган амбулатория-поликлиникалар ҳозирнинг ўзидаёқ амалга оширишлари зарур. Бу айниқса, касаллик варақаси бериладиган, кишиларнинг иш қобилиятини вақтинча йўқотиш ҳолларини камайтиришида кескин бурилиш ясаши мумкин. Ҳар куни республикада 140 мингдан зиёд ишга лаёқатли кишининг хасталик туфайли ишга чиқмаслиги эътиборга олинганда, бунинг аҳамияти янада ойдинлашади.

Медицина хизматининг сифатини оширишга кўмаклашувчи яна бир имконият сўнгги йилларда табобат амалиётига кириб келмоқда. Бу ҳам бўлса республика ва областларда ташкил этилиши лозим бўлган консультатив-диагностика марказларидир. Бу янги типдаги медицина муассасаларида мураккаб ва замонавий асбоб-ускуналар — компьютер томографлари, ультратовуш аппаратлари, радиоизотоплар ва бошқа текширув воситаларини, юқори савияли мутахассис кадрларни тўплаш орқали жойлардан даволаш-профилактика муассасалари юборган беморларни батафсил медицина кўригидан ўтказиб, улардаги хасталикларни аниқлаш ва лозим бўлган даволаш чораларини белгилаш имкони яратилади. Бу бемор узоққа бормай, ўзи яшаб турган область қолаверса, республикада, юқори малакали тиббий ёрдам олиши мумкин деган сўздир.

Шу йўсинда республикада дастлабки дадил одимлар бор. Масалан, 1985 йилдан бошлаб Тошкент давлат медицина институтининг биринчи клиникасида «Республика диагностика маркази» ўз фаолиятини бошлади. Бу марказда бир суткада 500 гача киши асбоб-ускуналар ёрдамида текширувдан ўтказилади. Консультатив-диагностика марказлари Андижон, Сирдарё, Сурхондарё, Қашқадарё ва Самарқанд областларида ҳам ишлай бошлади. Улар ҳозирча мослаштирилган шароитларда жойлашган, етарли диагностика асбоб-ускуналарига эга эмас. Шундай бўлса-да, у яқин келажакда типовой лойиҳалар асосида қуриладиганига замин яратади ва бу янги типдаги медицина муассасаларида рационал иш олиб бориш тажрибасини беради.

Лойиҳада стационар ёрдамни яхшилаш асосан кўп профилли шифохоналар ва ихтисослашган марказларни юксалтириш йўли билан амалга оширилади. Унда яна ихтисослаштирилган (қон айланиши, ҳазм, нафас органлари, нерв системаси касалланган беморлар учун) санаторийлар тармоғи, жумладан, маҳаллий курортларнинг ривожлантирилиши маъқулланган.

Республика аҳолисининг кўп қисмига хизмат қилаётган қишлоқ соғлиқни сақлаш системасида, лойиҳа талабига монанд марказий район касалхоналарининг қувватини 450—500 ўринга, Фарғона водийси, Тошкент ва Хоразм областларида ҳатто 650 ўринга етказиб, уларда 25 ва ундан ошиқ мутахассисликлар бўйича медицина ёрдамини кўрсатиш лозим.

Ўн иккинчи беш йилликда Давлат агросаноат комитети ҳисобига 250 та қишлоқ врачлик амбулаторияси, 160 та фельдшер-акушерлик пунктлари қуриш республика «Саломатлик» программасига киритилган бўлиб, унинг бажарилиши таъминланмоғи керак. Агар бу масала ҳал этилмаса, медицина ёрдамининг бирламчи босқичларида касалликларга қарши курашиш ишида яхши натижаларга эришиш мумкин бўлмайди.

Шу йилнинг август ойида Тошкентда бўлиб ўтган СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг кўчма коллегиясида СССР соғлиқни сақлаш министри, академик Е. И. Чазов она ва болалар саломатлиги муаммоси ҳақида сўзлаб, республикада бу эътиборда бўлишини ва уни тезкорлик билан ҳал этиш лозимлигини уқтирди. Бундай таъкидлашга асос республикада она ва болалар даволаш-профилактика муассасаларининг моддий базасидаги мавжуд қийинчиликлар, акушер-гинеколог ва педиатрларнинг етишмаслиги, аёллар ва болаларга медицина ёрдами ташкил этишдаги нуқсонлар ҳамда шулар оқибатида келиб чиққан она ва болалар саломатлиги кўрсаткичларининг ёмонлашиши эди. Бу кўрсаткичларни ўнглаб олиш мақсадида Ўзбекистонда 1995 йилгача аёллар ва болалар саломатлигини сақлаш учун зарур бўлган туғуруқхоналар, шифохоналар, амбулатория-поликл и н и к алар, санаторий ва курортларни етарли миқдорда қуриш, уларнинг профилактика йўналишидаги фаолиятини кучайтириш вазифа қилиб қўйилган. Бундан ташқари, турли касалликларга чалинган ҳомиладор аёлларга ихтисослаштирилган бўлимлар, чала туғилган ва касал чақалоқларни даволайдиган неонатология ва болалар реанимацияси бўлимларини ташкил этиш, «Никоҳ ва оила» консультациялари, медицина генетикаси кабинетлари очиш, аслига келтирувчи даволаш марказларини ишга тушириш мўлжаллангандир.

Яна бир муҳим масалага тўхталмоқчимиз. Гап оилани планлаштириш хусусида. Республикада аёлларимизнинг кўп бола туғишига ҳамма кўникма ҳосил қилиб қолган. Шу билан баробар, айниқса бола туғиш ёшидаги аёллар орасида камқонлик касаллигининг тез-тез учраб туриши ҳам кўпчиликка маълум. Шифокорларнинг тажрибаларига кўра, камқон оналар туққан болаларда ҳам камқонлик (яширин ёки рўй-рост ҳолда) намоён бўлиб туради. Энг хатарлиси шуки, камқон аёлларнинг кўз ёриши биринчидан ўз ҳаёти учун катта хавф билан кечади ва ҳамма вақт уларни сақлаб қолиш имкони бўлавермайди, иккинчидан бундай аёлларда кўпинча тушук бўлиши, чала туғиш, чақалоқларнинг жуссаси кичик ва заиф ҳолда туғилиши кузатилади.

Она ва болаларнинг соғлом бўлишини таъминлайдиган омиллардан бири аёлларга навбатдаги бўйида бўлишни 3 йил оралатишни тавсия этиш ва уларга буни амалга оширишда аёллар консультациялари ёрдамида бўйида бўлишдан сақлайдиган замонавий воситалар билан кўмаклашишдир. Шу муддат ичида аёллардаги камқонлик ёки бошқа хасталикларни даволаб, уларни оналик бурчини нормал ўташга тайёрлаб улгуриш мумкин.

Демак, оилани планлаштиришнинг негизида аёлларимиз ва фарзандларимизнинг соғлигини муҳофаза қилишнинг реал имкониятлари мавжуддир.

Лойиҳада соғлиқни сақлашнинг моддий-техника базаси ривожланишига алоҳида эътибор берилган. Бу масала Ўзбекистон учун айниқса аҳамиятлидир. Республикада 50 процентдан зиёд даволаш-профилактика муассасаларининг мослаштирилган шароитларга эга эканлиги, ҳар йили ўртача 4000 янги ўринлар қурилган ҳолда 8000 ва ундан зиёд ўринларнинг ташкил этила берилганлиги туфайли шифохоналарда беморлар учун лозим бўлган ҳажмдаги жой ажратишга, уларга яхшироқ шароитлар яратиш учун илож йўқлигига дуч келиб қолинди. Бу ҳол асосан оналар ва болаларга, юқумли касалликларга тегишли шифохоналарда жуда сезиларлидир.

Республика партия ва совет органлари бу муаммоларни ҳал этиш учун ўн иккинчи беш йилликда соғлиқни сақлаш объектларини қуриш учун 500 миллион сўмга яқин маблағни жалб қилишни лозим деб топди. Ана шу маблағнинг 40—45 проценти она ва болалар даволаш-профилактика муассасаларини барпо этишга қаратилгандир. Лекин, жойларда қурилиш ишларининг суст олиб борилаётгани туфайли, 1987 йилнинг 7 ойи ичидагина тармоқ бўйича 12,7 миллион сўм ўзлаштирилмай қолди.

Асосий йўналишлар лойиҳасига кўра, ўн икки-ўн тўртинчи беш йилликларда соғлиқни сақлашнинг капитал қурилиши эҳтиёжига ажратиладиган маблағ 2—2,5 ҳисса оширилиши белгиланган. Бир касалхона қуриш учун 40—50 минг сўм сарфлаш, қурилишга ишлатиладиган ҳамма маблағнинг 40 проценти шифохоналарни замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозлашга ажратилади. Ўн учинчи беш йилликнинг ўзида республикамизда 45.000 ўринли шифохоналар, 122000 та қабулга мўлжалланган амбулатория-поликлиникалар қуриш мўлжалланмоқда. Бунинг учун 2 миллиард 820 миллион сўм маблағ ажратилган тақдирда ҳар йили қурилиш-монтаж ишлари учун 340 миллион сўм маблағ ўзлаштирилиши лозим.

Шу туфайли республика Соғлиқни сақлаш министрлиги, унинг жойлардаги органлари тегишли министрликлар, совет органлари, лойиҳалаш институтлари ва идоралари билан ҳамкорликда ҳозирнинг ўзидаёқ кейинги беш йилликда қуриладиган медицина объектларини белгилаши, уларни керакли лойиҳа-смета ҳужжатлари билан таъминлаши, қурилишни уддалай оладиган ташкилотларни аниқлаши зарур. Бу ерда типовой лойиҳалардан кенгроқ фойдаланиш мақсадга мувофиқ эканлигини ва қуриладиган шифохоналар, амбулатория-поликлиникаларнинг асосий қисмини оналар ва болалар, юқумли касалликлар, тез ёрдам ва ихтисослаштирилган медицина ёрдами учун планлаштириш кераклигини эслатиб қўймоқчимиз.

Даволаш-профилактика муассасаларини замонавий медицина техникаси билан қайта қуроллантиришга унинг таъминотини ўн иккинчи беш йилликда 2,5 баравар, ўн тўртинчи беш йилликда 3,5 баравар кўпайтириш билан амалга ошириш назарда тутилмоқда.

Соғлиқни сақлаш ишини замонавий талаблар даражасида олиб бориш учун медицина фани ютуқларига суяниш лозим. Республика медицина илм-фанининг ташкилотчилари, шифокор олимлари олдида илмий фаолиятни планлаштиришни ва ташкил этишни тубдан қайта қуриш, соғлиқни сақлаш социал буюртмаларига мувофиқ тадқиқот ишларни олиб бориш вазифаси турибди.

Мавжуд илмий-тадқиқот институтлари ва лабораторияларининг структурасини ўзгартириб, уларни йириклаштириш, замонавий техника билан жиҳозлаш, юқори малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш талаб этилмоқда.

Соғлиқни сақлаш олдида турган вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш талай даражада медицина ва фармацевтика ходимларининг билимига, касб маҳоратига, уларнинг ғоявий-маънавий қиёфасига боғлиқдир.

Соғлиқни сақлаш системасининг қайта қуриш даврида медицина кадрларини тайёрлаш ҳамда тарбиялашга, уларнинг иш фаолиятини ташкил этишга янги талаблар қўйилмоқда ва шу йўналишда тадбирлар ҳам белгиланмоқда. Жумладан, олий медицина ўқув юртларига ёшларни танлаб олишни такомиллаштириш, студентларнинг билим сифатига нисбатан талабчанликни кучайтириш, ёш мутахассисларнинг профессионал савиясини ошириш, медицина кадрларининг билимларини муттасил бойитиш ва янгилаш мақсадида, уларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш, раҳбар кадрларни тайёрлашни яхшилаш зарур.

Лойиҳада соғлиқни сақлашни бошқаришни такомиллаштиришга тааллуқли кўпгина чоралар акс эттирилган. Масалан, соғлиқни сақлаш органлари ва муассасалари ишини планлаштириш ва уларнинг фаолиятларини баҳолаш илгаригидай ўринлар сонига ва поликлиникада неча кишини қабул қила олишига асосланиб эмас, балки аҳолининг саломатлигини акс эттирувчи кўрсаткичларига таяниб иш олиб борилиши керак; медицина ходимлари иш ҳақи меҳнатнинг мураккаблиги ва сифатига қараб тўланиши белгиланади.

Шундай қилиб, лойиҳа билан яқиндан танишиш, Ленин партияси ва Совет давлатининг халқ саломатлигини сақлаш ишига кўрсатаётган ғамхўрлигини намоён этмоқда, мўлжалланган улкан тадбирларнинг кўп ўтмай совет кишилари ҳаётига кириб келишидан далолат бермоқда.

С. БАҲРОМОВ,
Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министри.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети соғлиқни сақлашни тубдан қайта қуриш, камчиликларни тугатиш, мавжуд имкониятлардан самарали фойдаланишни таъминлаш, медицина ёрдами сифатини кескин ошириш вазифасини ўртага қўйдилар. Тармоқ барча бўғинларининг, ҳар бир медицина ходимининг фаолияти замонавий талабларга мувофиқ келадиган ҳолатга эришиш зарур. Аҳолининг дори-дармонларга ва беморларни боқиш буюмларига бўлган эҳтиёжлари тўла-тўкис ва ҳамма жойда қондириладиган бўлсин.

(КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг соғлиқни сақлашни қайта қуришнинг Асосий йўналишлари лойиҳасидан).

ФАРҒОНА. Бирлашган область касалхонасида 360 ўринга мўлжалланган янги махсус хирургия биноси фойдаланишга топширилди. Бу ерда бўлажак врачларнинг ўқишига ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Суратда: янги хирургия биноси.

Ш. Алимов, А. Кошкин фотоси (ЎзТАГ).

● *Газетхон миннатдорчилик билдиради*

ХУРСАНДЧИЛИК БОИСИ

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ўн иккинчи беш йилликда ва 2000 йилгача бўлган даврда СССР аҳолисининг соғлиғини муҳофаза қилишни ривожлантириш ва соғлиқни сақлашни қайта қуришнинг Асосий йўналишлари» лойиҳасини қизиқиш билан ўқиб чиқдим. Унда соғлиқни сақлаш органлари ва муассасаларининг фаолиятини ишни ташкил этишнинг илғор усулларидан, касалланишнинг олдини олиш, диагноз қўйиш ва даволашнинг янги технологиялари, замонавий метод ва воситаларидан фойдаланиб, тубдан қайта қуриш лозимлиги уқтирилган.

Партия ва ҳукуматимизнинг бу муҳим ҳужжатини ўқир эканман, яқинда оиламизда содир бўлган хурсандчилик боисини баҳам кўрмоқчиман.

Қизим Матлубахон яқинда оғир — оқ қон касалига дучор бўлди. Районимиз касалхонасида даволанди. Орадан бир ой ўтиб, яна шаҳар касалхонасига учрашдик. Қизимнинг дарди хийла оғир эди. Тошкент касалхоналаридан бирига даволаниш учун йўлланма беришди.

Мен ўтган йили қизимни Тошкентдаги қон қўйиш ва гематология илмий-тадқиқот институтига олиб бордим. Шифокорлар беморга шу заҳоти тиббий ёрдам кўрсатишди...

Орадан ойлар ўтди. Шифокорларнинг тинимсиз изланиши, самимий сўзлари ва дори-дармонлари туфайли қизим ўзини яхши ҳис қила бошлади Бугунги кунда қизим соғайиб, ўйнаб-кулиб юрибди.

Мен шу ўринда ўз қизимнигина мисолга келтираётганим йўқ. Бу ерда янгийўллик Ф. Отаева, пискентлик А. Абдураҳмонова, навоийлик З. Эрназарова, сурхондарёлик А. Ражабов сингари беморлар ҳам дардларига даво топдилар.

Сахий қалбли шифокорлар Т. Алиева, М. Мажидова, ҳамширалардан М. Мардиева, Г. Абдураҳмонова ва бошқаларнинг ширин сўзлиги туфайли кўпгина беморлар дардларига дармон топмоқдалар.

Раҳмат, сизга, шифокорлар!

Х. СУЛТОНОВ,
меҳнат ветерани,
Шаҳрисабз шаҳри.

Таклиф ва мулоҳазалар

Соғлиқни сақлашни қайта қуришнинг Асосий йўналишлари лойиҳасида санитар транспортлари ва уларни эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш яхшиланиши қайд этилган. Биз ана шу сатрларга янада аниқлик киритилишини истардик, Жумладан, **«медицина тез ёрдами» машиналари учун эҳтиёт қисмлар ҳеч қандай фондларсиз, лимитсиз биринчи навбатда берилса, ёнилғи материаллари ҳам керакли миқдорда ажратилса, санитар машиналари берилганда республиканинг географик шароити инобатга олинса** яхши бўларди.

Б. БЕКЖОНОВ,
Нукус шаҳар «Тез ёрдам» касалхонасининг бош врачи.

* * *

Лойиҳада оналик ва боланики муҳофаза қилишни яхшилашга алоҳида эътибор берилган. Шу ўринда биз таклиф киритмоқчимиз. Бирлашмамиз қошидаги касалхона 335 ўринли бўлиб, унинг деярли ярмида хотин-қизлар шифо топяпти. Ишчиларнинг асосий қисмини эса хотин-қизлар ташкил этади. Шу ўринда **касалхонада 20—25 ўринли соғлом болалар бўлими ташкил этилса яхши бўларди. Негаки болалар аввало шифокорлар назоратида бўлса, иккинчидан оналар янада самарали меҳнат қиларди.**

П. АМИНОВ,
М. ҚОРИЕВ,
Наманган шойи газламалар ишлаб чиқариш бирлашмаси қошидаги медицина-санитария қисми врачлари.

* * *

Шаҳар болалар поликлиникаларида медицина ва педагогик штатларни тузишда регионал шароитлар ҳисобга олиниши ҳақидаги сатрлар лойиҳадан ўрин олинишини истаймиз. Жумладан, **ҳар бир педиатрга болалар сони камайтирилса, болалар стационарларида реанимация ёрдамини кучайтириш мақсадида штат ажратилса, болалар уч ёшгача бепул озиқ-овқат билан таъминланса, педиатрларнинг етишмаётганлигини ҳисобга олиб, уларга икки ставкадан ишлашга ҳуқуқ берилса** яхши бўларди.

Т. ПАЛИМОВ,
Нукус шаҳар бирлашган болалар касалхонаси бош врачи.

* * *

Ҳар қандай дардни даволашдан кўра унинг олдини олиш осонроқдир. Бу иш медицинада етакчи ўринни эгаллайди. Бунинг учун аҳоли ўртасида касалликларни олдини олиш ҳақида тарғибот ва ташвиқот ишларини олиб бориш зарурдир. Лекин барча шифокорлар ҳам санитария-маорифи ишини кучайтиришда фаол иштирок этмаётирлар. Айрим шифокорлар эса бу ишга совуққонлик билан қарайдилар.

Санитария-маорифи ишини кенг йўлга қўйиш учун аввало **медицина олий ва ўрта ўқув юртларида санитария маорифи ишини студентларга ўқитишни асосий ўринлардан бирига қўйиш, бу соҳада дарслар жараёнини кенгайтириш лозим. Санитария-маорифи уйлари моддий техника базасини мустаҳкамлаш, транспорт, замонавий типовой бинолар билан таъминлаш, уларни замонавий техника ва пропаганда воситалари билан жиҳозлаш учун етарлича маблағ ажратиш ҳам муҳимдир.**

С. ШОБАРАТОВ,
республика санитария-маорифи уйи ходими.

* * *

Шунингдек, **С. Камолова, Ғ. Рўзметов. Ў. Ҳусенов, Ғ. Пўлатов, Н. Ҳайдаров, А. Раҳмонов, Ч. Жўраев, М. Бозоров, С. Умирова, М. Алибобоев** ва бошқа газетхонлар ҳам соғлиқни сақлашни қайта қуришнинг Асосий йўналишлари лойиҳаси ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирганлар, касалхоналарда йўл қўйилаётган нуқсонлар ва айрим шифокорларга дил сўзларини билдирганлар.

МАҚСАДГА МУВОФИҚ БЎЛАРДИ

Қандли диабет ва эндокрин касалликларининг кўпайиб бораётганлиги профилактика ишларини тубдан яхшилашга, аҳоли ўртасида даволаш-диагностика сифатини оширишга ундамоқда. Бу ишларни муваффақиятли бажариш учун аҳолига эндокринологик ёрдамни ва эндокринология фанини ҳар томонлама ривожлантиришга алоҳида эътибор бериш керак.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг соғлиқни сақлашни қайта қуришнинг Асосий йўналишлари лойиҳасини муҳокама қилар эканмиз, биринчидан республика марказларида эндокринология марказлари яратиш зарурлигини ёки унинг ташкилий формасини такомиллаштириш учун унинг таркибига йирик клиник базаларни, гормонал диагностика лабораториялар, диспансер бўлимлари ва эндокринология кафедраларини қўшиш зарурлигини айтиб ўтмоқчимиз.

Иккинчидан, эндокринология хизмати ва илмий муассасасининг моддий техника базаси ва кадрлар составини мустаҳкамлаш керак.

Учинчидан, барча областларда стационар эндокринология диспансерларини ташкил этиш зарур.

Тўртинчидан, қишлоқ аҳолисига медицина хизматини яхшилашни талаб қилади. 50 минг шаҳарлик аҳолига бир терапевт-эндокринолог ва 100 минг шаҳар болаларига бир педиатр-эндокринолог хизмат кўрсатиши зарур. Ваҳолонки, марказий район касалхоналари поликлиникаларида бундай штатлар кўзда тутилмаган.

Медицина фанини сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш, илмий-тадқиқотлар самарадорлигини ошириш ва соғлиқни сақлашга амалий ёрдам бериш учун фанни бошқаришнинг янги ташкилий усулларини вужудга келтириш керак. Шу мақсадда Тошкентда СССР Медицина фанлар академияси бош институтлари филиаллари ва Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги қатор илмий муассасалари базасида СССР Медицина фанлар академиясининг Ўзбекистон (ёки Ўрта Осиё регионал) филиали ташкил этилса мақсадга мувофиқ бўларди.

Ё. ТЎРАҚУЛОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси академиги, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги Ўлка медицина институти директори.

ЭКОЛОГИЯ

Рамз БОБОЖОН,

Ўзбекистон ССР халқ шоири,
СССР Давлат мукофоти лауреати

МОНОЛОГ

Асримни авайлаб,
бошга кўтардим,
Оёғига сочдим НТРдан нур...
Аммо,
ўпкам қисиб йўлда йўталдим,
Кўзларимга олам кўринди бужур...
Табиат қақшаса, одам қақшайди,
Энди
аксиома бўлиб қолди бу!
Табиат яшаса, одам яшайди.
Яшайди муҳаббат,
қўшиқ ва чолғу...
Янги асримизнинг янги онлари
Уйимиз қопқасин қоқиб тургандай.
Янги асримизнинг болажонлари
Қоқилиб-сукилиб, чопиб юргандай.
Эсимиз борида этагимизни
Йиғиштириб олайлик,
дўстлар!
Машъала қилайлик юрагимизни,
Ёниб кетсин иллат,
кусур,
кам-кўстлар!
Заҳарни зар билиб, тилнинг тагида
Сақлагандай олиб юрамиз токай!
Жароҳат юз берди ер кўкрагида,
Кел, шеърим,
жарроҳлик бурчини ўтай!
Эвоҳ!
Қалб тубида ғазаб кўраман,
Гўё дардга бардош беролмай қақшар...
Тақдир ташвишида хаёл сураман,
Тақдир қил устида турганга ўхшар.
Ўйлаганда
фақат бугунни эмас,
Эртани ҳам ўйлайлик, энди!
Жавоҳир сандиғи уйғотиб ҳавас,
Ақлдан озгандай кўзимиз тинди.
Ерни
илма-тешик қилиб юбордик,
Қурт тушган дарахтга ўхшаб кўринар.
Мушт еган боладай бети қабарди,
Вужуди карахтга ўхшаб кўринар.
Яна кучанамиз,
довруқ соламиз,
Яна қолган жойдан тортамиз арқон.
Кўмирми,
темирми, қазиб оламиз,
Зулук вахшиёна сўрган каби қон...
Ҳолбуки,
бир мўй ҳам кўзу қароғда,
Дунёнинг ўзи ҳам ҳисоб-китобли.
Барака бўлса ҳам олтин тупроқда,
Ҳаддан ошсанг агар,
қаҳри шитобли!
Ҳолбуки,
табиат нафратлангандай
Тошқинлар,
ёнғинлар элни тутади.
Инсон қилмишидан лаънатлангандай
Бўронлар,
тўфонлар ерни ютади.
Иззати-нафсига тега кўрма ҳеч,
Азобин тортасан умринг борича.
Тавба-тазарру қил,
ҳали эмас кеч,
Кошкийди,
наф бўлса бирор дорича!!
Жонга қасд қилганни қон чақиради,
Пичоқ тушган жойда бўлишлиги шарт!
Денгиз бўлиб, томчи қон айқиради,
Тинчлик осмонини бўғизлайди гард.
Эҳтиётлик керак ҳатто ўпикка,
Беларволикдан нур сўниши мумкин.
Кўрнамакликдан Ер кетгудай мукка,
Кўтара олармиз жиноят юкин!!
Яна
тинч қўймаймиз замин шўрликни,
Бағрини ёрамиз,
жонин оламиз.
Наҳот, кўрган бўлса бундай зўрликни!
Ҳатто ўзимиз ҳам ҳайрон қоламиз.
Далалар устида қурум ётади,
Адашиб кетасан: гиёҳми, сиёҳ!
Орол у дунёга ўзин отади,
Тақдиридан тирик бўлмагач огоҳ!
Ўрмонларни кесиб йўллар қурамиз.
Йўлларнинг устига тиклаймиз ҳайкал.
Эски ўзанларни жойдан сурамиз,
Янгисига етмай, тугайди пайкал.
Олимлар,
адиблар гоҳ бонг уради,
Гоҳ жимиб қолади мисли гулдурак.
Сув кўкда кул бўлиб, учиб юради,
Даҳшатли дардлардан бергудай дарак.
Табиат жимимас,
жимимас хаёл,
Инсоннинг гуноҳи ўзи бир китоб.
Нуқталар ўрнида минг-минглаб савол,
Мўйсафид асримдан кутади жавоб!

• *Ўзбекистонда Украина ССР адабиёти ва санъати кунлари олдидан*

ҚАҲРАМОННИ УНУТИШГАН ЭМАС

Ровно область Сарнен район Степан посёлкаси ўлкашунослик музейининг янги экспозицияси Ўзбекистоннинг шонли фарзанди, ТАССчи журналист С. Ш. Ғайнутдиновга бағишланган. Совет Украинасини немис-фашист босқинчиларидан озод этишда қаҳрамонларча ҳалок бўлган довюрак коммунист-жангчи тўғрисида Украина ва Ўзбекистон газеталарида босилган мақолалар, унинг шахсий буюмлари, ҳужжатлари, фотосуратлари экспозицияни ташкил этади.

Камбағал оиладан чиққан С. Ғайнутдинов ўз меҳнат фаолиятини босмахонада шогирдликдан бошлаган. Тошкент давлат университетини битирганидан кейин Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида инструктор бўлиб ишлайди, Ўзбекистон Телеграф Агентлиги коллективига раҳбарлик қилади. Бу ерда Улуғ Ватан уруши йилларида қаҳрамонларча ҳалок бўлган С. Ш. Ғайнутдинов ва ЎзТАГ бошқа журналистларининг номи ёзилган ёдгорлик лавҳаси ўрнатилган.

Гитлерчилар Ватанимизга бостириб кирган дастлабки кунлариданоқ Ғайнутдинов ҳаракатдаги армияга юборилишларини талаб қилади. Унга рад жавоби берилади, лекин коммунист сўзида қатъий туриб олади. Мамлакат учун қийин бўлган 1942 йилда бошқа кўнгиллилар қатори ҳарбий эшелонга тушиб Ғарбга йўл олади. Армия сиёсий бўлимининг катта агитатори, капитан С. Ш. Ғайнутдинов мудофаа жангларида қатнашади, Россия билан Украинанинг шаҳарлари ва қишлоқларини озод этади. У Днепрни олишда қатнашган, Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланганди. 1944 йил 25 февраль куни Степан посёлкаси бўсағасидаги жангда қалтис вазиятда коммунист шахсан ўрнак кўрсатиб аскарларни ҳужумга кўтаради ва фашист ўқидан ҳалок бўлади.

Степан аҳолиси қаҳрамоннинг хотирасини ҳурмат билан эслаб туради. Украина қишлоғини озод этишда ҳалок бўлган 170 жангчи дафн этилган Биродарлар қабристони ёнидаги обидага унинг фамилияси ҳам ўйиб ёзилган. Бу ердаги кўчаларнинг бирига қаҳрамон жангчининг номи берилган. Маҳаллий мактаб қизил изтопарлари С. Ш. Ғайнутдиновнинг Тошкентдаги қон-қариндошларини излаб топдилар ва улар билан хат ёзишиб турибдилар.

Ровно область,
Украина ССР.

Украина ўзининг ажойиб курортлари, сўлим дам олиш масканлари билан ҳам машҳур. Трускавец ана шундай курортлардан саналади. Бу ерда ҳар йили қарийб 300 минг киши дам олиб қайтади. СУРАТДА: Озарбайжондан келган механик П. Смольский билан белоруссиялик И. Дробишевская завқ билан курорт шаҳри жамолини томоша қилмоқда.

Одесса. Қора денгизда ҳар хил халқ хўжалик юкларини қайта ишлаб жўнатадиган йирик комплекс ишлаб турибди. СУРАТДА: деҳқонларга жўнатиладиган қишлоқ хўжалик техникаси.

С. Метелица фотолари.
(ТАСС).

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, запасдаги оддий солдат Е. А. Ребров СССР мудофаа министрининг буйруғига биноан Қизил Байроқ орденли Қора денгиз флоти Н-ҳарбий қурилиш отрядининг фахрий солдати сифатида рўйхатга олинди. Сержант Н. З. Торибоев командирлик қилаётган бўлинма жангчилари украиналик машҳур қурувчини ўз сафларига қабул қилдилар. Бўлинма коллективи Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига ўтказилган социалистик мусобақада мана шу ҳуқуққа эришди.

ФАХРИЙ СОЛДАТ БИЛАН БИР САФДА

Ҳарбий қурилиш аълочиси кичик сержант Т. Х. Эрматов фахрий солдат учун белгиланган смена топшириғини биринчи бўлиб бажарди. Наманганлик йигит армияда хизмат қилаётганига бир йилдан сал ошди. Намангандан Қора денгиз соҳилига илк бор келган кун хотиралари ҳали Тоҳирнинг ёдидан кўтарилгани йўқ. Меҳнатсеварлик, юксак шахсий масъулият комсомол аъзосининг ҳарбий ишга тезда киришиб кетишига, ўртоқлари ва командирларининг ҳурматини қозонишига ёрдам берди. Уни рота комсомол бюросининг аъзоси қилиб сайладилар. Планни 150—165 процент бажариш тўртинчи разрядли пайвандловчи Т. Х. Эрматов учун норма бўлиб қолди. Тоҳир қаҳрамон учун ишлаган биринчи кундаёқ юксак меҳнат унумдорлигига эришди. Бўлинма жангчилари фахрий солдат ҳисобига смена топшириғини икки баравар ошириб бажардилар. Барча пайвандлаш ишлари «аъло» баҳо билан қабул қилинди.

Ўзбекистон вакили хизмат қилаётган бўлинмада кўплаб миллат вакиллари бор. Бу ерда рус ва ўзбек, украин ва қозоқ, корейс ва молдаванлар елкама-елка туриб меҳнат қилмоқдалар. Улар солдатларнинг «Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун» деган ўзгармас қонуни асосида ягона аҳил оила бўлиб яшамоқдалар. Коллектив Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг 70 йиллиги шарафига янги юксак марраларни белгилади. Фахрий солдат, Украина Компартияси XXVII съездининг делегати, комплекс қурилиш бригадасининг бошлиғи Е. А. Ребровнинг намунаси жангчиларни ҳамиша олдинда бўлишга даъват этмоқда.

С. БАЛИКОВ,
РАТАУ—ЎзТАГ мухбири.
Қизил Байроқ орденли Қора денгиз Флоти
25 сентябрь.

ДОВЖЕНКО БОҒИ

Киностудия павильонларида нималарни яратиб бўлмайди, дейсиз! Бу ерда чангалзорлар ва тоғларни ҳам, арктика музликларини ҳам кўриш мумкин. Тўғри, буларнинг ҳаммаси фақат суратга олиш чоғидагина мавжуд бўлади. Аммо А. П. Довженко номли студияда бир жой ҳам борки, унга саҳна анжомларининг ўзгаришлари сира даҳл қилмайди. Бу Александр Довженконинг ўзи барпо этган олмазор боғдир. Мана шу олмазорда қанчадан-қанча ғоялар туғилган, қанчадан-қанча ижодий кашфиётлар вужудга келган.

Режиссер Юрий Ильенко ҳам шу боғни гуллаган пайтда айниқса ёқтиради. Балки Довженко боғидаги гуллаб турган олма шохи Юрий Ильенкони 1963 йилда у оператор бўлган вақтда суратга олган ва бутун дунёда эътироф этилган «Унутилган аждодлар соялари» фильмини яратишида илҳомлантиргандир.

Ҳозир Ильенко ўзининг ўнинчи фильмини суратга олди. «Похол қўнғироқлар» халқ кинодрамаси устидаги ишларнинг тугалланиши Юрий Ильенконинг 20 йилдан кўпроқ вақтдан буён «Жавонда» ётган дастлабки картинаси «Ташналар учун булоқ» фильмининг экранга чиқиши билан бир вақтга тўғри келди.

Режиссер Роман Балаян олдинги фильмлари — «Тушдаги ва ўнгдаги парвоз», «Мени асра, туморим» картиналари мавзусини янги картинада ҳам давом эттирди. Бу гал у 1917 йил революциясидан олдинги воқеаларга мурожаат қилиб, «Айғоқчи» картинасини суратга олди. Бу фильм қийин ахлоқий вазиятларга дуч келадиган киши тўғрисидаги ўзига хос «кинотрилогия»ни якунлади.

«Севги ажалдан кучли» лентасини суратга ола бошлаган Николай Машченко группаси Чернигов областига ижодий экспедицияга жўнаб кетди. Бу фильм Олесь Гончарнинг «Урушнинг сўнгги кунлари» ҳақидаги ҳикояси асосида экранлаштирилмоқда.

— Республика бадиий киносидаги ишларнинг аҳволини ўзгартириш, миллий ўзига хосликни, проблемаларнинг ўткирлигини, чинакам халқ характерини яна тиклаш учун ҳали кўп иш қилишга тўғри келди, — дейди Украина Кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари М. Беликов. — Айрим истеъдодлар яратадиган битта-иккита фильм билан чекланиб қолиш ярамайди, студиянинг бутун маҳсулоти актуал, юксак даражада бадиий, томошабинларда зўр қизиқиш уйғотадиган бўлсин.

Л. КИСЕЛЕВА,
ТАСС мухбири.
Киев.

САҲИФАДА:

- Дўстлик ва қардошлик байрамига қизғин тайёргарлик
- Номлари халқ хотирасида
- Донг таратган саломатлик маскани
- Адабиёт ва санъат оламида
- Назм дафтаридан

СССР ЛЕНИН МУКОФОТИ ВА ДАВЛАТ МУКОФОТИ КОМИТЕТИДА

26 сентябрь куни Москвада Г. М. Марков раислигида СССР Министрлар Совети ҳузуридаги адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида СССР Ленин мукофоти ва Давлат мукофоти комитетининг сессияси очилди.

Сессияда 1987 йилги СССР Давлат мукофотларини олиш учун конкурсга қабул қилинган асарлар ва уларнинг жамоатчилик муҳокамасидан кейинги якунлари кўриб чиқилади.

• *Янгиликлар*

ТЕАТР

Композитор Энмарк Солиҳов республика оперетта театри ташкил этилганидан буён у билан ижодий ҳамкорлик қилиб келади. Яқинда биргаликда ишланган навбатдаги янги асар премьераси бўлиб ўтди.

«Парол: Шарқ юлдузи» деб аталган бу музикали комедияни РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Кирилл Васильев саҳналаштирди. Спектакль Туркистонда Совет ҳокимиятининг ўрнатилиши воқеаларига бағишланган. Балетмейстер Ангелина Лян асар талқинига мос рақслар қўйган бўлса, рассом Виктор Факторович спектакль руҳига ҳамоҳанг безаклар ишлади. Асосий ролларни театрнинг етакчи ва иқтидорли ёш актёр-актрисалари ижро этишяпти.

Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган бу спектаклга республика конкурсларининг лауреати Ботир Расулов дирижёрлик қилмоқда.

КИНО

Ўзбекистон илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудиясининг ижодий коллективи иккита янги асарни суратга олиб бўлди.

Иқтидорли режиссёр Шуҳрат Қурбонбоев, оператор Умид Ортиқовлар раҳбарлигида экранлаштирилган «Фаннинг янги адреслари» деб номланган биринчи асар республикамиз фанида кейинги йилларда юз берган янгиликлар, оригинал изланишлар, айни вақтда амалиётини кутаётган бир қатор муаммолар ҳақида ҳикоя қилади.

Режиссёр Анатолий Ёқубов билан оператор Тўлқин Рўзиевнинг «Унутилган миллионлар» фильми характерли мавзуда. Ижодкорлар шаҳар ва қишлоқларда «улоқтириб» ташланаётган ҳар хил чиқиндилардан қандай фойдаланиш тўғрисида, унинг фойдаси хусусида сўз юритадилар.

РАССОМЛИК

Тошкентдаги Халқлар дўстлиги музейида қардош Туркманистоннинг тўрт таниқли рассоми — А. Акиев, С. Меридов, А. Муҳамедов, А. Мирадалиевларнинг асарлари кўргазмаси очилди. Асарлар биринчи навбатда туркман совет тасвирий санъати, унинг ютуқлари тўғрисида тасаввур берса, айни вақтда тўрт рассомнинг ўзига хос маҳорати, изланишларини кўрсатади. Санъат мухлислари Туркманистон шаҳар ва қишлоқларининг гўзал кўринишлари билан, ажойиб фарзандлари, меҳнаткашлари, маданият арбоблари билан яқиндан танишмоқдалар.

• *Мардлик қонуни билан*

СЕЛ БИЛАН ОЛИШУВ

Бугунги кунда Саланг довони одатдагидек яшамоқда. Афғонистоннинг тоғли олис қишлоқларига аталган юклар ортилган автомобиль карвонларининг кети узилмайди. Яқиндагина у ерда фалокат юз берди: қорнинг тез эриши натижасида денгиз сатҳидан беш минг метр баландликдаги «ўлик» кўл сув тазйиқига бардош беролмади ва кўлдан чиқувчи Вуланг жилғаси бирдан жўшқин оқимга айланиб, довонга юзлаб тонна тош, қум, лой тушира бошлади. Саланг орқали ҳаракатни тўхтатиб қўйишга тўғри келди.

Совет саперлар бўлинмасига сел келаётганлиги ҳақидаги хабар эрта тонгда келди ва маҳаллий маъмурларнинг илтимосига кўра, аскарларимиз ёрдамга киришиб кетдилар.

Қарийб бир километр йўлни қалин тош ва лой қатлами қоплаганди. Бу қатламни тезда олиб ташлаб бўлмасди. Шунинг учун ҳам даставвал 400 метрча чамаси айланма йўл қуришга қарор қилинди. Совет аскарларининг фидокорлиги туфайли сел босган куннинг учинчи кунида вақтинчалик йўлдан автомобиль карвонлари қатнай бошлади.

Асосий йўлни очиш ишлари эса яна бир неча кун давом этди. Совет саперлари махсус зарядларда инженерлик техникасини ишга солиб, 35 минг кубометрдан зиёд лой ва тошни чиқариб ташладилар. Қизғин ишлар билан ўтган тўққизинчи кунга борганда йўл батамом тикланди.

АДРдаги совет қўшинлари чекланган контингенти
Капитан Д. ЗАХАРОВ,
А. НИКОНЕНКО,
ТАСС мухбирлари.

• *Спорт*

ФУТБОЛ:

ЯНА САФАР ҒАЛАБАСИ

Биринчи лига командалари мамлакат чемпионати маррасига муваффақиятли етишга ҳаракат қилмоқдалар. Юқори ўринларни эгаллаб турган коллективлар мавқеларини мустаҳкамлашга уринмоқдалар. «Черноморец» олий лигага бериладиган йўлланмадан бирини деярли нақд қилиб қўйган бўлса, иккинчи йўлланмага даъвогарлар ўртасида баҳс кескинлашмоқда. Одессалик футболчилар «Кузбасс» командасини қабул қилиб (4:1) очколарини 55 тага етказишди. Иккинчи ўринда бораётган «Локомотив» эса, «Карпати» армиячилари майдонида ютқазиб (0:1) қўйди. «Даугава» командаси помирчиларни қабул қилиб (4:2), 44 очко билан учинчи ўринда мустаҳкамланиб олди.

«Пахтакор» футболчилари мухлисларни яна бир бор қувонтиришди. Бу сафар Ярославлнинг «Шинник» командаси майдонида куч синашган футболчиларимиз ўз ҳисобларига қимматли қўш очко ёзишди. Учрашувнинг иккинчи қисмида дарвозаларга учта тўп киритилди. Пахтакорчи А. Дўрмонов ҳисобни очди. Кўп ўтмай, жавоб тўпи киритилди. Кейин Г. Денисов яна бир тўп киритиб, «Пахтакор»га ғалаба келтирди. Шундай қилиб, пахтакорчилар жами ғалабаларини 15 тага етказиб, 40 очко билан тўртинчи ўринда мустаҳкам ўрнашдилар. Энди футболчиларимиз мавсум охирига қадар тўртта ўз майдонларида, учта сафарда учрашув ўтказадилар. Ана шу имкониятлардан самарали фойдаланиш пахтакорчиларнинг юқори мавқеларини белгилашда муҳим аҳамият касб этади.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

АЭРОФЛОТ ИМТИЁЗЛАРИ

1987 ЙИЛ 1 ОКТЯБРДАН 31 МАЙГАЧА ҚУЙИДАГИ ЙЎЛОВЧИЛАРГА БИЛЕТЛАР 50 ПРОЦЕНТ АРЗОН НАРХДА СОТИЛАДИ:

гражданлар ва Улуғ Ватан уруши инвалидлари, шунингдек Улуғ Ватан уруши инвалидларига тенглаштирилган шахслар;

ҳарбий хизматчилар ва ҳарбий хизмат вақтида орттирган умумий касалликлар оқибатида инвалид бўлиб қолган шахслар;

меҳнат инвалидлари — ишлаш, ишламасликларидан қатъий назар;

болаликдан инвалид бўлганлар (шу жумладан 5 ёшдан 16 ёшгача бўлган инвалид болалар) давлат пенсияси ёки нафақаси олаётган кишилар (ишлаш, ишламасликларидан қатъий назар).

Инвалид болаларга 5 ёшдан 12 ёшгача болалар билети баҳосининг 50 проценти миқдоридаги тариф билан;

биринчи группа инвалидларини кузатиб кетаётган шахслар (ҳар бир имтиёз ҳуқуқига эга бўлган инвалид учун бир кишидан ортиқ бўлмаган тақдирда; 16 ёшгача бўлган инвалид болаларни кузатиб кетаётган кишиларга бундай имтиёз берилмайди, чунки 16 ёшгача инвалид болаларга инвалидлик группаси белгиланмайди);

санаторийга бораётган ва қайтаётган 15-17 ёшли ўсмирлар (махсус йўлланма бўлган тақдирда);

Граждан авиацияси олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг аспирантлари, студентлари, тингловчи ва курсантлари, граждан авиацияси корхоналари учун кадрлар тайёрлаётган ҳунар-техника билим юртлари ва уларнинг филиалларида махсус группаларда таълим олаётган ўқувчилар (кундузги) учун имтиёзлар 15 декабрдан 1 мартгача берилади.

Имтиёзли тарифлар барча типдаги самолётларда қатнаш чоғида, шу жумладан буюртма рейслар чоғида, агар ҳаво кемасининг ортилган юки буюртмачи томонидан тўла юкланмаган бўлса шу рейсларда ҳам улардан фойдаланиш мумкин.

ИМТИЁЗЛИ БИЛЕТ ҚАЙСИ ҲУЖЖАТЛАРГА АСОСАН БЕРИЛАДИ?

Имтиёзли билет қуйидаги ҳужжатлар тақдим қилинган тақдирда берилади: Улуғ Ватан уруши инвалидларининг гувоҳномаси, пенсия гувоҳномаси ва соҳибининг шахсини тасдиқловчи ҳужжат — ҳарбий хизматни ўташ чоғида, СССР Ички ишлар министрлиги системаси органларида ва қўшинларида хизмат қилган чоғида, умумий касалликлар оқибатида инвалид бўлиб қолган кишилар, ҳарбий хизматчилар, меҳнат инвалидлари ва болаликдан инвалид бўлиб қолган шахслар учун район ёки шаҳар социал таъминот бўлимининг справкаси ва шахсини тасдиқловчи ҳужжат — 16 ёшгача бўлган инвалид болалар учун: биринчи группа инвалидининг пенсия гувоҳномаси, Ватан уруши инвалидининг гувоҳномаси, инвалиднинг имтиёз ҳуқуқини берувчи гувоҳномаси каби ҳужжатлардан бири (биринчи группа инвалидларини кузатиб борувчи кишилар учун);

касаба союз курортларини бошқариш бўйича марказий совет путёвкалари, паспорт ёки туғилганлик тўғрисида гувоҳнома — санаторийга бориш ва қайтиш чоғида 15-17 ёшли ўсмирлар учун;

аспирантлик гувоҳномаси, студент билети, тингловчи (ўқувчи) билети — граждан авиацияси ўқув юртлари аспирантлари, студентлари, тингловчилари ва курсантлари учун (айтилган ҳужжатларда кундузги ўқитиладиган ўқув юртининг штампи бўлиши керак) штампи йўқ бўлган тақдирда ана шу мазмунни ифодаловчи ўқув юрти муҳри ва имзо билан тасдиқланган ёзув) ва фотосурат ва ўқув юртининг аниқ номи туширилган муҳр. Ҳунар-техника билим юрти ўқувчисининг билетига билим юрти оталиғида бўлган граждан авиацияси корхонасининг муайян йўловчи, граждан авиацияси корхоналари учун кадрлар тайёрланаётган махсус группада ўқиётганлиги ҳақида белги бўлиши шарт.

ҲАВО ЙЎЛЛАРИ МАРКАЗИЙ АГЕНТЛИГИ РЕКЛАМА БЮРОСИ

ПАССАЖИРЛАР ДИҚҚАТИГА!

1987 йил 1 октябрдан бошлаб

«ТОШКЕНТ» АВТОВОКЗАЛИДАН ҚУЙИДАГИ АВТОБУС МАРШРУТЛАРИ «САМАРҚАНД» АВТОСТАНЦИЯСИГА ЎТКАЗИЛАДИ СИРДАРЁ ЙЎНАЛИШИДА:

Тошкент — Гулистон.
Тошкент — Янгиер.
Тошкент — Ширин.
Тошкент — Димитрово.
Тошкент — Комсомольск.

Айни бир вақтда 1987 йил 1 октябрдан бошлаб «САМАРҚАНД» автостанциясидан ЖИЗЗАХ ЙЎНАЛИШИДА қатновчи қуйидаги автобус маршрутлари «ТОШКЕНТ» АВТОВОКЗАЛИГА ЎТКАЗИЛАДИ:

Тошкент — Пахтакор.
Тошкент — Дўстлик.
Тошкент — Арнасой.
Тошкент — Зафаробод.
Тошкент — Гагарин номидаги 5-совхоз.

«ТОШКЕНТ» автовокзалидан «САМАРҚАНД» автостанциясигача 5-маршрут таксиси билан бориш мумкин.

«САМАРҚАНД» автостанциясидан «ТОШКЕНТ» автовокзалигача 5-маршрут таксиси ёки Фарҳод кўчасидаги бекатдан: 20, 75, 79, 189-автобуслар; 20-троллейбус билан метронинг «Чилонзор» станциясигача, у ёғига метро билан «Собир Раҳимов» станциясигача бориш мумкин.

Автовокзаллар ва пассажир автостанцияларининг Тошкент область бирлашмаси.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 29/IX да **Майсаранинг иши**, 30/XI да **Севгига севги билан.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29/IX да **Келинлар қўзғолони.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 30/IX да **Тоҳир ва Зуҳра.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/IX да **Узоқ қишлоқ.**

Тошкент кўн-мўйна заводи коллективи завод директорининг ўринбосари Э. Р. Турдиевга онаси

Ҳури ТУРДИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети коллективи Республика радиосининг диктори С. Аҳмедовга отаси

Ҳусан АҲМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• *Тингланг, томоша қилинг*

29 сентябрь, сешанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — «90 минут». 9.35 — «Достигаев ва бошқалар». Фильм-спектакль. 11.55 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Қайта қуриш прожектори. 16.50 — Киноочерк. 17.15 — Қувноқ стартлар. 18.00 — Илмий-оммабоп фильм. 18.20 — Нидерландия телевидениесининг программаси. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига. 21.30 — Время. 22.00 — Қайта қуриш прожектори. 22.10 — «Рембрандт». Бадиий фильм. 23.55 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Француз тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 12.35 — Тарих. 12.05 — Рус тили. 13.05 — «Онам эрга тегди». Бадиий фильм. 14.25 — Ворошиловград телевидение студиясининг программаси. 15.45 ва 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ритмик гимнастика. 19.15 — Мотоспорт. Халқаро мусобақалар. 19.45 — «Революцияга бахшида умр». Н. Островский. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 — Время. 22.00 — Қайта қуриш прожектори. 22.10 — Телефильм. 23.10 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар». 8.00 — Совет Ўзбекистони шаҳарлари. 16.45 — Телефильм. 16.55 — «Мангу барҳаёт». Телеспектакль. 1-қисм. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — Инсон болаликдан бошланади. 19.00 — Футбол. СССР кубоги. 1/8 финал. «Пахтакор» — «Жальгирис». Танаффусда — Ахборот. 20.50 — Ахборот. 21.10 — Музикали дастхат. 21.30 — Время. 22.00 — 1987 йил пахта йиғим-терими. 22.25 — «Нафосат».

ЎзТВ-II. 19.40 — «Махсус фикр». Бадиий фильм. 21.00 — Давлат қабули — давр талаби. 21.30 — Время. **Душанба.** 22.00 — Юбилей йили пахтаси. 22.40 — «Алибобо ва қирқ қароқчининг саргузаштлари». Бадиий фильм, 2-серия.

Радио

Биринчи программа. 8.30 — Қўшиғимиз Сизга армуғон. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 12.10 — Ишчинома. 12.40 — Бахт ҳақида қўшиқлар. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Тошкент давлат консерваторияси педагоглари — радио меҳмони. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Болалар учун радиоҳикоя. 16.00 — Совет тупроғидаги учрашувлар. 18.15 — В. И. Ленин асарларини ўрганамиз. 18.30 — «Садо» вокал чолғу ансамбли ижро этади. 19.20 — Ҳиндистон санъат усталарининг концерти. 20.15 — Футбол. СССР кубоги. «Пахтакор» — «Жальгирис» 21.00 — Акс садо. 21.20 — Пахтакорлар учун концерт. 22.30 — Талабаларга бинони концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 09046. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 222. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12